

**ВІДОМІ ЛЮДИ
МАЛОВИСКІВЩИНИ**

ББК

Перебийніс Г.М. Відомі люди Маловисківщини. – Кіровоград:
Центрально-Укр. видавництво, 2006. - __ с.

Пропоноване історико-краєзнавче видання є своєрідним енциклопедичним довідником про знаних особистостей минулих літ і сьогодення, біографії котрих пов'язані з цим благодатним краєм – Маловисківщиною.

Книга є результатом великої дослідницької роботи автора і містить понад 300 біографічних довідок про уродженців Маловисківщини, а також тих, хто тут успішно трудився або просто бував, але залишив слід у пам'яті людей.

Замовлення районної державної адміністрації (голова О.І. Небога) та районної ради (голова Л.І. Сурмач).

ISBN

© Г. Перебийніс, 2006

© Центрально-Українське видавництво, 2006

Зміст

1. Народилися на Маловисківщині
2. Їхнє життя пов'язане з Маловисківщиною
3. Гості Маловисківщини

Слово до читача

Земля маловисківська не обділена талантами. Цей край степовий рясніє іменами державних діячів, людей науки, творців мелодійних пісень і чудових художніх полотен. На багатому інтелектуальному ґрунті виростили поети і прозаїки, публіцисти і критики, вчені і відомі художники, музиканти і артисти, прославлені будівельники і хлібороби, інженери і винахідники...

З давніх-давен до землі нашої горнулися люди думки глибокої, масштабної. Навіть неповний перелік праць, в яких згадується Маловисківщина, сягає за дві сотні. Серед їх авторів – відомий географ П.П. Семенов-Тянь-Шанський, історик О.Я. Єфіменко («Історія українського народу»), публіцист С.А. Подолянський, письменник Євген Гребінка («Чайковський»), дослідник І. Гільденштедт, драматург І. Карпенко-Карий, письменник Олесь Гончар («Геній в обмотках»), академік О.М. Маринич, професор А.П. Золовський («Географічна енциклопедія України»), професор Д.Я. Афанасєв («Заплавні луки Великої Віси»), маршал І. Конєв («Записки командуючого фронтом»), журналісти – Олександр Геб (Німеччина, «Это не должно повториться»), Григорій Капніст-Григорєв, Олексій Дмитренко («Аист»), Петро Петренко («Пам'ять»)...

Про людей нашого краю писали відомий педагог В.О. Сухомлинський, педагоги-новатори І.Г. Ткаченко, І.А. Шевченко, Є.С. Березняк (розвідник, відомий «Майор Вихор», Герой України), академік Г.Д. Клочек, професори А.Я. Розенберг, Д.Ю. Стельмухов, О.О. Домаранський, Б.М. Кузик; педагоги-науковці А.Б. Іванко, Б.М. Жебровський, Н.А. Калініченко, С.І. Шевченко.

Про край маловисківський, про його працелюбів, про подвиги трудові, ратні ведуть мову у своїх книгах Анатолій Погребняк, Борис Кузик, Василь Білошапка («Кіровоградщина: Історія та сучасність центру України»), Володимир Босько («Визначні постаті степової Еллади»), Володимир Чабаненко, Всеволод Шиманський («Позывные наших сердец»), Дмитро Ключенко («Ступені мужності»), Станіслав Янчуков («З іменем Володимира Ястребова»), Борис Бурдіян («Там, на неходжених стежках»), Тетяна Андрієнко і група авторів («Заповідні куточки Кіровоградської землі»), Віктор Петраков («Маленький Париж»), Ірина Омельчук («Рідний край»).

Наша маловисківська осінь оспівана О.С. Пушкіним, краса Надвисся – у мелодійних віршах Афанасія Фета, хлібні поля зачарували художника П.П. Оссовського.

Маловисківщина не раз із щедрою гостинністю приймала відомих людей

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

України. Її гостями були письменники Леонід Тендюк, Володимир Канівець, Віталій Логвиненко, Олександр Підсуха, Сергій Плачинда, Віктор Кочевський, Іван Немирович, кіномитці – Леонід Биков, Алім Федоринський, Галина Нехаєвська, Валентина Гришокіна, кінорежисери – Борис Савченко, Михайло Шаров, відомі українські вчені – доктор біологічних наук А.П. Кібаленко, доктор фізико-математичних наук І.К. Коваль, професор А.В. Манорик, доктор фізико-математичних наук Н.І. Бідзиля, кандидат біологічних наук К.П. Гродзинська.

Жителі району мали щасливу нагоду почути чарівний голос Дмитра Гнатюка, зустрітися з композитором Володимиром Верменичем, аплодувати гумористу Анатолію Литвинову.

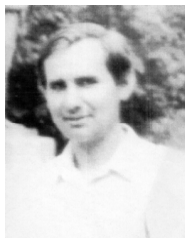
Тож ми маємо право стверджувати: і сама Маловисківщина багата талантами, і край наш не обійдений шанувальниками.

Г. Перебийніс.

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

АЛЕКСЄЄВА ОЛЬГА МИХАЙЛІВНА – знатна трудівниця. Народилася 15 вересня 1910 року у селі Великій Висці. Працювала у місцевому колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948) (фото ст. 52).

АЛКІН ЮРІЙ ІВАНОВИЧ – конструктор ракетної техніки. Народився у 1946 році у м. Малій Висці у сім'ї військового. У 1963 році закінчив Маловисківську середню школу №3 із золотою медаллю. Вищу освіту здобував у Москві. Заступник головного конструктора заводу з виробництва ракетної техніки. Проживає у м. Істра-2, Росія.

АНДРЕЄВА НІНА МИТРОФАНІВНА – знатна трудівниця. Народилася у селі Великій Висці. Працювала у місцевому колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948) (фото ст. 52).

АНДРУШКО ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА – журналістка, поетеса. Народилася 11 лютого 1967 року у місті Малій Висці. Закінчила Маловисківську ЗОШ №3, Новобузьке педагогічне училище (Миколаївська область). Навчалась на факультеті журналістики Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. Нині працює відповідальним секретарем районної газети «Маловисківські вісті». Член Національної Спільки письменників України (2003 р.). Автор поетичних збірок «На перехресті потаємних зим» (2001) та «Провінційний блюз» (2002). Дипломант міжнародного літературного конкурсу «Гранослов» (1997), переможець обласного літературного конкурсу ім. В. Гончаренка (2000).

БАЗИЛЕВИЧ ВОЛОДИМИР РОМАНОВИЧ – учений. Народився у 1944 році у м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську середню школу №3 із золотою медаллю. Кандидат математичних наук. Проживає у м. Києві.

БАШЛОВКА НИКИФІР СЕМЕНОВИЧ – знатний трудівник. Народився 13 квітня 1904 року в с. Лозуватці. Учасник Великої Вітчизняної війни, кавалер бойових нагород, мав поранення. Демобілізувавшись, очолив колгосп імені Кірова Великоисківського району. У 1947 році це

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

господарство у складних повоєнних умовах одержало високий урожай пшениці і значно перевиконало план продажу хліба державі. Пізніше працював бригадиром, виконував інші роботи у колгоспі імені Жданова. Герой Соціалістичної Праці (1948) (фото ст. 52).

БЕЗПАЛИЙ ЛЕОНІД ЯКОВИЧ – поет. Народився 31 грудня 1926 року в с. Розсохуватці. Після закінчення середньої школи навчався у театральному інституті (м. Харків). У січні 1948 року заарештований органами держбезпеки. Сім років відбував покарання у таборах. З 1959 року, після одержання спеціальності зоотехніка, працював у с. Крупському Кіровоградського району. Член обласного літературного об'єднання «Степ», автор низки поетичних збірок. Проживає у Кіровограді.

БЄЛІНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ – журналіст. Народився 11 жовтня 1952 року в селі Березівці. У 1973 році закінчив Кіровоградський педагогічний інститут, у 1988 році – відділення журналістики Вищої партійної школи при ЦККПУ. З 1974 року працював у Новгородківській районній газеті, а з 1976 року – в обласній газеті «Кіровоградська правда» на посадах кореспондента, завідуючого відділом, заступника редактора. Нині головний редактор газети «Кіровоградська правда».

БЕРЕЗНЮК ІВАН ІВАНОВИЧ – військовий діяч. Народився 1921 року в с. Краснополці. У 1940 році закінчив Маловисківську середню школу №3. З 1940 року – у Радянській Армії. У роки Великої Вітчизняної війни – розвідник, виконував завдання командування у тилу ворога. У післявоєнні роки служив у прикордонних військах (Прибалтика, Далекий Схід). Генерал-майор. Проживав у м. Ризі (Латвія). Помер у 2001 році. Похований у Сімферополі (Крим).

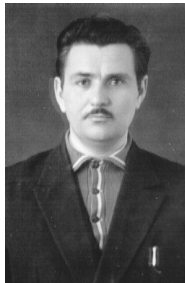
БЛИЗНЮК СЕРГІЙ ЮХИМОВИЧ – науковець. Народився 1952 у м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську середню школу із золотою медаллю. Кандидат технічних наук. Викладач військової медичної академії. Проживає у м. Санкт-Петербурзі (Росія).

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

БОРОДІН АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ – науковець.

Народився 25 квітня 1932 року в м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ № 3, Херсонський сільськогосподарський інститут та аспірантуру. Старший науковий співробітник науково-дослідного інституту лікарських рослин Української академії аграрних наук. Має 72 наукові праці з питань вирощення і догляду лікарського рослинництва, механізації збору сировини. Має 9 свідоцтв про винаходи. Співавтор машини для збирання ромашок та деяких інших лікарських рослин. Проживає в м. Лубнах

Полтавської області, продовжує працювати в науково-дослідному інституті лікарських рослин.

БОСЯГА ЛЕОНІД ІВАНОВИЧ – відомий педагог.

Народився в 1920 році у с. Злинці. Закінчив Злинську середню школу. Вищу освіту здобув після закінчення Великої Вітчизняної війни, з якої повернувся інвалідом. Працював учителем у Лозуватській семирічці, потім – у Маловисківській СШ №4. Учитель-новатор, людина невтомної енергії і завзяття. Здобув обласне і республіканське визнання. Заслужений учитель України.

БРОВЧЕНКО ВАРВАРА ІВАНІВНА – науковець.

Народилася 17 грудня 1953 року в м. Малій Висці. У 1971 році закінчила з медаллю Маловисківську СШ №3, у 1978 – Московський університет імені М. Ломоносова, одержала спеціальність вченого-біолога. Після закінчення навчання працює в м. Москві на підприємствах фармацевтичної промисловості. Має наукові праці з проблем використання, переробки лікарських рослин. Начальник відділу стандартизації і сертифікації на підприємстві «Красногорськ» (м. Москва).

БРОВЧЕНКО ВІКТОР ІВАНОВИЧ – музикант, композитор. Народився в м. Малій Висці. У 1956 році закінчив Маловисківську СШ №3. Працював на спиртовому заводі, брав активну участь в аматорських гуртках, захоплювався музикою і театром. Закінчив Олександрійське музичне училище, Одеську консерваторію. Працював у Кіровоградській філармонії,

в театрі ім. Кропивницького. Залишив багату музичну спадщину. Помер у жовтні 2004 року. Похований у Малій Висці.

БРОВЧЕНКО ВОЛОДИМИР ЛАРІОНОВИЧ – організатор виробництва. Народився у 1918 році у м. Малій Висці. У 1937 році закінчив Маловисківську середню школу №3 (перший випуск). Начальник управління будівництва залізниць Міністерства шляхів сполучення СРСР, Росії. Проживає в Москві.

БРОВЧЕНКО ВОЛОДИМИР ЯКОВИЧ – поет, пісняр, громадський діяч. Народився 1 червня 1931 року в м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ №3, Одеський технологічний інститут (1955). Працював за фахом у м. Херсоні, пізніше – тривалий час – на комсомольській та партійній роботі. Був редактором обласної молодіжної газети «Ленінський прапор», згодом – головним редактором журналу «Дніпро» (1973-1979). До виходу на пенсію (1991 р.) очолював Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном. Член Спілки письменників України, заслужений діяч мистецтв України, лауреат міжнародної премії імені В. Винниченка. Автор близько трьох десятків поетичних та пісенних збірок. Три збірки поезій вийшли в перекладі російською мовою. Проживає в м. Києві.

БРОВЧЕНКО ПАВЛО ЯКОВИЧ – композитор.

Народився 17 червня 1938 року в м. Малій Висці. Закінчив з відзнакою Одеське музичне училище (1959) та Харківську академію культури і мистецтв (1972). Член національної музичної спілки. З 1959 року – вчитель школи №3 у Малій Висці, з 1967 до 2000 року – директор Маловисківської школи мистецтв (її засновник), з 1964 року (з часу заснування) – художній керівник і диригент самодіяльної народної хорової капели. Лауреат Всеукраїнських фестивалів. Голова обласного об'єднання самодіяльних композиторів. Автор пісенних збірок «Голуби» (на вірші брата, Володимира Бровченка), «За синьою долиною», «Піду додому», упорядник збірки «Мелодії степу» (вокальні твори композиторів Кіровоградщини). Живе у Малій Висці.

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

БУГАЄНКО БОРИС ВАСИЛЬОВИЧ – науковець. Народився у м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську середню школу №4. Кандидат технічних наук.

ВАЛЬД МАКСИМ ГНАТОВИЧ – організатор виробництва. Народився 1914 року в Малій Висці. Закінчив робітфак. Працював старшим піонервожатим, у райкомі комсомолу, з 1939 року – секретар, згодом заступник голови Маловисківського райвиконкому. У перші дні війни – командир винищувального батальйону. Разом з частинами Радянської Армії брав участь у боях біля с. Хмельового. З 1941 року – завідуючий земельним відділом, голова райвиконкому, завідуючий крайовим відділом харчової та м'ясо-молочної промисловості Красноярського краю. Залишив добру пам'ять про себе у Маловисківському краї. З 1944 року проживав у м. Красноярську (Росія).

ВЕЛІГІН ПЕТРОВЛОДИМИРОВИЧ – герой війни. Народився 1923 року в селі Злинці. Працював у м. Краснодарі вантажником. 1942 року призваний у діючу армію. Сапер 3-го гвардійського батальйону 19 танкового корпусу, IV Український фронт. Відзначений медаллю «За оборону Сталінграда». У бою за село Ашача-Джамін (нині Геройське, Крим) 12 квітня 1944 року разом з вісьмома розвідниками потрапив у полон. Від нелюдських катувань загинув, не видавши військової таємниці. Йому посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Похований у братській могилі у с. Геройському. Одна з вулиць міста Саки носить ім'я Восьми героїв, у місті Малій Висці проспект-алея – ім'я Велігіна. Ім'я Велігіна присвоєно Злинській школі №1.

ВОВЧЕНКО ВОЛОДИМИР ЮХИМОВИЧ – науковець. Народився у м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ №4. Кандидат біологічних наук. Довгий час працював у природоохоронних установах у Магаданській області (Росія). Нині викладач ВНЗ. Проживає у Запоріжжі.

ВОДЬКО МИКОЛА ПЕТРОВИЧ – правознавець. Народився 24 вересня 1936 року в с. Диминому Маловисківського району. Початкову освіту здобув там же. Закінчив Лозуватську семирічку, Розсохуватську середню школу, Одеське училище внутрішніх справ, Харківський

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

юридичний інститут, Академію Міністерства внутрішніх справ СРСР. Доктор юридичних наук, професор, генерал-майор, заслужений працівник органів внутрішніх справ, заслужений юрист Російської Федерації. Має півстолітній стаж роботи в органах внутрішніх справ, очолював міліцію м. Луганська, був начальником УВС Одеської, Житомирської областей, начальником управління карного розшуку СРСР, Росії. Нині – на викладацькій роботі в університеті. Його науковий доробок – біля ста наукових праць. Має 12 урядових нагород. Життєвому шляху М.П. Водька присвячена книга Б. Васильєва «Взгляд сквозь годы». Проживає у Москві.

ВОЛИНЕЦЬ ІВАН ІВАНОВИЧ – знатний трудівник. Народився 5 грудня 1940 року у с. Лозуватці. Закінчив училище механізації сільського господарства в с. Синяві (Київська область) 1959 року. Два роки працював механізатором у Кустанайській області (Казахстан). Після закінчення служби в Радянській Армії працював у Долинському районі трактористом, начальником механізованого загону, бригадиром тракторної бригади, а з 1984 року – керуючим відділком бурякорядгоспу імені Карла Маркса. За видатні досягнення у галузі сільськогосподарського виробництва удостоєний Державної премії СРСР 1981 року.

ВОЛОШИН АНАТОЛІЙ БОРИСОВИЧ – правоохоронець. Народився у м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ №3, Академію Міністерства внутрішніх справ. Працював у Світловодську, Волгограді (Росія). Підполковник. Поет. Друкується в російських виданнях. Проживає у Волгограді.

ГАВРИЛЕНКО ГРИГОРІЙ ІВАНОВИЧ – науковець. Народився у м. Малій Висці. Працював робітником на Маловисківському спиртовому заводі, одночасно навчався в школі робітничої молоді. Після закінчення ВНЗ продовжив навчання. Кандидат економічних наук, доцент, завідуючий кафедрою економіки Київського медичного інституту (Української академії правової медицини). Проживає у Києві.

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

ГАЄВСЬКИЙ (БРЕХУНЕЦЬ) ФЕДІР СЕМЕНОВИЧ

– військовий діяч. Народився у 1918 році в м. Малій Висці. У 1937 році закінчив Маловисківську середню школу. Вищу освіту здобув у Ленінграді. Учасник Великої Вітчизняної війни – командир військової частини, полковник. Був військовим радником Ф. Кастро (Куба), проректором Ростовського університету (Росія).

ГЛЯРОВСЬКИЙ МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ

– театральний діяч. Народився 14 серпня 1934 року. Закінчив Маловисківську СШ №4. Брав активну участь у художній самодіяльності, мистецькій студії при клубі цукрового заводу. Закінчив Дніпропетровське театральне училище та Київський театральний інститут імені Карпенка-Карого. Прославився будучи головним режисером Львівського театру імені М. Заньковецької, театру в той час було надано статус академічного, а Михайлу Васильовичу присвоєно звання заслуженого діяча мистецтв України. Опісля був

головним режисером Київського театру драми і комедії, Харківського театру імені Т.Г. Шевченка, Кіровоградського музично-драматичного театру імені М. Кропивницького. З 1989 року – керівник драматичного колективу «Блакитна троянда» (м. Харків). Проживає разом з дружиною, заслуженою артисткою України Анною Плахотнюк, у м. Харкові.

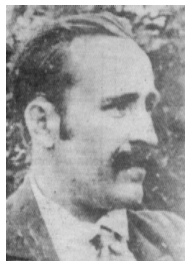
ГЛЯРОВСЬКА НІНА ВАСИЛІВНА

– актриса. Народилася у м. Малій Висці. Навчалася у Маловисківській семирічній школі №2, закінчила Маловисківську СШ №4. Актриса Київського театру імені Лесі Українки. Народна артистка України. Проживає у Києві.

ГОЛЕНКО МИКОЛА ІВАНОВИЧ – знатний трудівник. Народився 5 травня 1902 року у селі Великій Висці. Працював бригадиром, головою колгоспу в с. Ленінське (тепер Оникіївської сільської ради). Герой Соціалістичної Праці. Помер у 1958 році. Похований у с. Великій Висці.

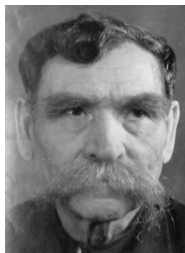
ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

ГОЛЬША ВІКТОР ОЛЕКСІЙОВИЧ – учасник революційних подій. Народився у Великій Висці. Працював на заводі в Катеринославі (нині Дніпропетровськ). Займався революційною діяльністю. За участь у революційних подіях 1905-1907 р.р. був ув'язнений. У 1918 році повертається до Великої Виски. Разом з братами Миколою і Ларіоном бере участь у революційних подіях. Розстріляний карателями у 1919 році.

ГОРБЕНКО ДМИТРО ПИЛИПОВИЧ – герой війни. Народився 24 жовтня 1907 року у с. Ганнівці (приєднане до с. Первомайського). У сім років втратив батька і матір. Постійно проживав у с. Кіровці, що на Маловисківщині. Працював у колгоспі. Після звільнення с. Кіровки був призваний до армії. Воював на території України, Польщі, Чехословаччини. Гвардії старший сержант, командир відділення кулеметників. Нагороджений трьома орденами Слави – 26 січня 1945 року, 26 лютого 1945 року, 15 травня 1945 року. Загинув 7 травня 1945 року. Похований у с. Вейсіч (поблизу Дрездена).

ГОРОБЧУК СТЕПАН ІВАНОВИЧ – учасник революційних подій. Народився у м. Малій Висці. Працював робітником Маловисківського цукрового заводу. За участь у революційних подіях 1905-1907 років відбував каторгу в Сибіру. Повернувшись з каторги, брав участь у Жовтневій революції 1917 року.

ГОРОВИЙ ІВАН ФЕДОСІЙОВИЧ – літератор. Народився 18 серпня 1936 року в с. Лозуватці у сім'ї робітника. Закінчив філологічний факультет Кіровоградського державного педагогічного інституту. Вчителював у школах Кримської, Миколаївської та Кіровоградської областей, був науковим співробітником у державному заповіднику «Хутір Надія», на кафедрі історії Кіровоградського інституту сільгоспмашинобудування, в Кіровоградському центрі науково-технічної інформації і пропаганди. Пише новели, друкується в журналах «Хлібороб України», «Прапор», «Донбас», «Поріг», «Степ». Окремими виданнями вийшли збірки: «Квітничок», «Дорога у село», «Діти

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

на руках», «Помогайко», «Коромисло», «Тепла хата», «Хазяечка». Проживає у Кіровограді.

ГРУЗИН ВАСИЛЬ ДМИТРОВИЧ – журналіст. Народився в м. Малій Висці. Вихованець Маловисківської СШ №3. Творчий шлях розпочав у Маловисківській районній газеті «Червоний прапор». Працював журналістом у Полтавській області, був заступником головного редактора, потім – головним редактором газети «Сільські вісті». Заслужений працівник культури України, лауреат премії імені Я. Галана. Проживає у Києві.

ГУДЗЕНКО ГЕОРГІЙ МИХАЙЛОВИЧ – військовий діяч, вчений. Народився у 1950 році в м. Малій Висці в селянській сім'ї. У 1967 році закінчив Маловисківську СШ №3 із золотою медаллю, після школи – військове училище, військову академію, аспірантуру. Доктор військових наук, професор, начальник кафедри військової академії. Полковник. Проживає в м. Твері (Росія).

ГУЗОЛ ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ – журналіст, літератор. Народився 21 лютого 1964 року в с. Новогригорівці Маловисківського району. Закінчив факультет журналістики Київського університету ім. Т.Г. Шевченка. Працював завідувачем відділу ілюстрації в районній газеті «Маловисківські вісті». Публікувався в журналах «Перець», «Вожик», «Крокодил», у газетах «Сільські вісті», «Народне слово», «Кіровоградська правда». Автор кількох книг, співавтор збірки «Чорний гумор». Проживає в м. Мінську (Білорусь).

ДАВИДЕНКО (ЧИНЧАСВА) ВАЛЕНТИНА ПАВЛІВНА – науковець. Народилася 3 жовтня 1953 року. У 1970 році закінчила Маловисківську СШ №3 із золотою медаллю, у 1975 році – Одеський технологічний інститут. За призначенням працювала технологом на підприємствах харчової промисловості в м. Павлограді Дніпропетровської області. Нині – викладач Дніпропетровської гірничої академії. Проживає у Дніпропетровську.

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

ДВОРНИК СВИТЛАНА ДМИТРІВНА – літератор. Народилася 20 січня 1970 року в м. Малій Висці. Закінчила Маловисківську середню школу №3, Кіровоградське медичне училище (1990). Працює фельдшером «Швидкої допомоги». Автор збірки «Одкровення».

ДЕМ'ЯНОВ АНАТОЛІЙ ДЕМ'ЯНОВИЧ – військовий діяч. Народився в селі Краснополці. Закінчив Маловисківську СШ №4, військове училище, військову академію. Генерал-лейтенант. Займав високі посади в Радянській Армії. Остання – заступник командуючого Ленінградським військовим округом. Помер.

ДРОБОШЕВСЬКА ГАННА ГАВРИЛІВНА – знатна трудівниця. Народилася у селі Великій Висці. Працювала у місцевому колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948р.) (фото ст. 52).

ДУДНИК ІВАН ДАНИЛОВИЧ – знатний педагог. Народився 24 серпня 1919 року у селі Великій Висці. Після закінчення Великоисківської середньої школи навчався у військовому училищі. Один із перших військових пілотів Маловисківщини. На фронті з 1941 року. На своєму винищувачі офіцер був у небі над кордоном 22 червня 1941 року, над Берліном – 2 травня 1945 року. Нагороджений орденом Червоного Прапора. У повоєнні роки – учитель, завідувачий відділом культури, секретар Великоисківського райкому партії. Закінчив Одеський педагогічний інститут. З 1961 року – директор Великоисківської середньої школи. За його керівництва школа стала відомою в області. Її не раз відвідували науковці, знані в області педагоги. Помер 16 жовтня 1975 року. Похований у Великій Висці.

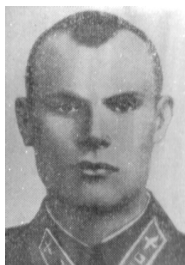
ЕРДЕЛІ КСЕНІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА – уславлена арфістка і музичний педагог. Народилася 8(20) лютого 1876 року у с. Миролюбівці (тепер Кіровка) Маловисківського району. Народна артистка СРСР. У 1899 році закінчила Смольний інститут у Петербурзі, викладала в Петербурзькій консерваторії (1894-1899). Працювала в оркестрі Великого театру, викладала в

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

консерваторії (1900-1907 р.р.). 1907-1918 – перебувала в гастрольних трупах. У 1918-1944 р.р. – на педагогічній роботі в Московській консерваторії, водночас солістка Великого театру. У 1944-1954 р.р. викладала в музучилищі. Автор низки педагогічних та музичних творів, зокрема – для арфи з оркестром. Не раз у дитинстві відвідувала с. Ерделівку (нині Леніне). Померла 27 травня 1971 року у Москві.

ЄРГАН О.І. – науковець. Народився у с. Великій Висці. Генерал-майор, кандидат технічних наук.

ЖЕРДІЙ ГРИГОРІЙ ФЕДОРОВИЧ – знатний трудівник. Народився 22 березня 1909 року у с. Великій Висці. Працював у колгоспі. У роки Великої Вітчизняної війни служив у Радянській Армії. Учасник бойових дій. У повоєнні роки продовжив працювати в колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948р.). Помер 1976 року. Похований у м. Кривому Розі.

ЖЕРДІЙ ЄВГЕН МИКОЛАЙОВИЧ – герой війни. Народився 5 квітня 1918 року в селі Великій Висці. У 1929 році батьки разом з чотирма дітьми переїхали в Донбас. Там Євген закінчив 10 класів і вступив у військове училище. На початку війни був інструктором, навчав молодих пілотів. Потім був на фронті і здійснив 75 бойових вильотів. 14 червня 1942 р. вилетів для виконання бойового завдання у складі 2-ох літаків. Зустріли 7 ворожих літаків, чотирьох наших льотчики збили, а п'ятого Жердій таранив.

Посмертно йому присвоєно звання Героя Радянського Союзу. У селі Моначинівці Куп'янського району Харківської області на місці падіння літака встановлено обеліск.

ЖЕРЕБЧУК СВІТЛАНА АРКАДІВНА – науковець. Народилася у 1950 році в Малій Висці. Закінчила Маловисківську середню школу №3, Черкаський педагогічний інститут. Працювала вчителем історії у Маловисківській СШ №3. Перейшла на роботу у ВНЗ. Кандидат історичних наук, викладач Черкаського національного університету. Проживає у Черкасах.

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

ЖУК ВАЛЕНТИНА ІВАНІВНА – правознавець. Народилася 19 листопада 1948 року в с. Великій Висці. Закінчила юридичний факультет Київського університету. У 1974-75 – суддя районного суду, 1978-1985 – обласного суду у Кіровограді, з 1985 – суддя Верховного суду України. Одночасно викладає кримінальне право на курсах при Міністерстві юстиції України.

ЗАБОЛЮТНИЙ ІВАН КЛИМОВИЧ – актор, режисер. Народився в с. Мирополі Якимівської сільради. З 1920 року брав активну участь у революційних подіях, служив у Першій Кінній армії. Уже в молоді роки проявився його потяг до мистецтва і з 1927 року він почав працювати актором, а згодом і режисером у Вінницькому державному театрі опери та балету. Здійснив постановку більше десяти опер у т.ч. «Запорожець за Дунаєм», «Наталка-Полтавка», «Князь Ігор», «Тихий Дон» та ін. У роки Великої Вітчизняної війни у складі театральних колективів виїздив на гастролі до військових частин. У повоєнні роки – соліст Донецького державного театру опери та балету. Має звання заслуженого артиста України. З 1967 року на пенсії.

ЗАРІЦЬКИЙ ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ – науковець, винахідник. Народився 31 березня 1955 року в с.Олександрівці Маловисківського району. У 1974 році закінчив Кіровоградське медичне училище з відзнакою, у 1980 році – медичну академію в м. Ленінграді. Одержав направлення в Московський науково-дослідний інститут космічної медицини. Кандидат медичних наук, підполковник медичної служби. Автор кількох винаходів, більше ста наукових праць. Проживає у Москві (Росія).

ІВАНЧЕНКО КАТЕРИНА ДАВИДІВНА – знатна трудівниця. Народилася 24 лютого 1905 року у селі Великій Висці. Працювала у місцевому колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948) (фото ст. 52).

КАВУН МИКОЛА ЛЕОНТІЙОВИЧ – герой війни, громадський активіст. Народився 1918 року в м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську середню школу №3, військове училище. З перших днів Великої Вітчизняної

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

війни у боях. Льотчик, майор. Нагороджений трьома орденами Червоного Прапора, Вітчизняної війни I, II ступенів, Червоної Зірки, Олександра Невського, медалями – «За оборону Сталінграда», «За визволення Варшави», «За взяття Берліна». У повоєнні роки працював на керівних посадах на цукровому заводі, обирався головою Маловисківської міськради, очолював районну ветеранську організацію. Проживав у Малій Висці. Помер у 2004 році.

КАВУН СТАНІСЛАВ ФЕДОРОВИЧ – військовий діяч. Народився 28 червня 1944 року у м. Малій Висці. Закінчив 9 класів Маловисківської СШ №4, 10-й клас школи робітничої молоді (СШ №3). З 1961 по 1963 рік навчався в Одеському морському училищі. Після служби в Радянській Армії закінчив Саратовське військово-училище, військову академію. Займав керівні посади у військах. З 1999 року – заступник Головнокомандувача внутрішніх військ Росії. З 2003 року у відставці. Генерал-лейтенант. Нині працює у газонафтовому об'єднанні «НОВАТЭК». Проживає у Москві (Росія).

КАНЮРА (БУРЯК) ОЛЕНА ФЕДОРІВНА – науковець. Народилася 16 квітня 1967 року в місті Малій Висці. Закінчила Маловисківську СШ №4, Кіровоградський педінститут. Навчалася в аспірантурі. Кандидат філологічних наук. Викладач Кіровоградського педагогічного університету. Проживає у Кіровограді.

КАРЧЕВСЬКИЙ ПАВЛО ОЛЕКСІЙОВИЧ – актор, режисер, літератор. Народився в Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ №4. Працював у театрах Кишинєва та Херсона – режисер, головний режисер. Був лауреатом Всесоюзного фестивалю, нагороджений Грамотою Великого театру. Поет-пісняр. Автор близько сотні пісень, які користувались великою популярністю на Херсонщині. Неодноразово виступав на Маловисківських сценах. Помер. Похований у Херсоні.

КАСЬЯНЕНКО ДЕМ'ЯН КЛАВДІЙОВИЧ – військовий. Народився в 1906 році в с. Великій Висці. З 1928 року служив у Радянській армії. Проїшов

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

шлях від рядового солдата до полковника, командира полку. Учасник війни з Фінляндією, Великої Вітчизняної. Нагороджений орденами – Червоного Прапора, Червоної Зірки, Вітчизняної війни (посмертно). Загинув у бою 13 серпня 1942 року. Похований у с. Зальково Ржевського району Тверської області (Росія).

КАТАНА ГАВРИЛО МАКАРОВИЧ – знатний трудівник. Народився у 1926 році у селі Новопетрівці. Працював механізатором у колгоспі «Победа». Герой Соціалістичної Праці. З 1983 року пенсіонер. Проживає в селі Оникієве.

КАТАНА ІВАН АНТОНОВИЧ – герой війни. Народився 9 жовтня 1923 року у с. Плетеному Ташлику. До війни навчався у школі, працював у колгоспі. З березня 1944 на фронті. У складі 97-ої Полтавської Червонопрапорної ордена Суворова дивізії пройшов від Південного Бугу до р. Шпрее в Німеччині, спочатку кулеметником, потім – розвідником. Привів не одного «язика», в тому числі і офіцерів. Повний кавалер ордена Слави. Демобілізувався у 1947 році. Працював трактористом у місцевій МТС, обліковцем у тракторній бригаді, з 1963 року – комірником колгоспу. Учасник виставки досягнень народного господарства. Помер.

КАТАН ОЛЬГА ІВАНІВНА – організатор виробництва, громадський діяч. Народилася 22 лютого 1954 року у м. Малій Висці. У 1980 році закінчила Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут. У 1980-1983 р.р. – майстер, 1983-1985 – головний інженер Дніпропетровського плодоовочторгу. Директор фірми «Діловий жіночий центр», начальник управління виконкому Дніпропетровської міської ради. Голова Всеукраїнської жіночої організації «Жінки XXI ст.» (з 1999).

КАЩЄВА РАЇСА ОЛЕКСІЇВНА – знатна трудівниця, громадський діяч. Народилася 22 травня 1942 року в селі

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

Плетеному Ташлику. Працювала на Кіровоградському заводі радіовиробів. Депутат Верховної Ради України II-го скликання. Член Президії Верховної Ради України. Лауреат Державної премії СРСР. Нагороджена орденами Червоного Прапора, Трудової Слави III ступеня.

КИШЛЯН О.М. – юрист. Народився у селі Великій Висці. У роки Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років – прокурор військових частин і з'єднань. У повоєнні роки – Голова Верховного Суду Молдавської РСР, член Верховного Суду СРСР.

КОВТУН ОЛЕКСАНДР СЕРГІЙОВИЧ – педагог, краєзнавець. Народився у 1918 році у селі Дорофіївці Маловисківського району. Закінчив середню школу. Служив у Радянській Армії. Брав участь у боях Великої Вітчизняної війни. Закінчив Кіровоградський педінститут за спеціальністю географія. Учитель, директор дитбудинку, вихователь шкільного інтернату, учитель історії, заступник директора школи. З 1976 року працював у Маловисківській СШ №3, займався пошуковою роботою. Директор Маловисківської восьмирічки №1. Один з організаторів Маловисківського районного історико-краєзнавчого музею.

КОЗИРЬОВ ВАЛЕНТИН АРХИПОВИЧ – лікар, учений. Народився у 1927 році у с. Великій Висці. Навчався у Великоисківській СШ №3. З 1944 року служив у Радянській Армії, брав участь у партизанському русі. Був літературним редактором газети «Ленінська правда». Закінчив Одеський медичний інститут. Лікар-нейрохірург. Доктор медичних наук, професор. Виконавець складних операцій, що пов'язані з хірургічним втручанням у кору головного мозку. Автор низки книг з питань нейрохірургії. Проживає у Москві.

КОНДРАТЕНКО ВАЛЕНТИНА ФОКІВНА – літератор. Народилася 29 вересня 1951 року в с. Диминому. Закінчила Маловисківську СШ №3, філологічний факультет Кіровоградського педінституту. Працювала вчителькою української мови і літератури у Маловисківській СШ №3, Олександрівській восьмирічці, у Микільському профтехучилищі (Світловодський район). Нині проживає у Добровеличківському районі. Друкувалась у районних, обласних і загальноукраїнських

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

виданнях. Член обласного літературного об'єднання «Степ», лауреат обласної літературної премії «Моя земля – земля моїх батьків». Автор поетичних збірок «Цвіте запізнілий мій, терновий» (1996), «Між радістю і плачем» (2000). Член Національної Спілки письменників України (2005).

КОНОВАЛЕНКО (ДЕРПОЛЮК) СВИТЛАНА ВІТАЛІЙВНА – науковець. Народилася 20 листопада 1967 року в місті Малій Висці. Закінчила Маловисківську середню школу №3, Кіровоградський педагогічний інститут. У 1990-1993 роках – вчитель Кіровоградської СШ №26, з 1993 по 1998 – старший лаборант Кіровоградського педінституту. З 1998 року – викладач, з 2003 року – декан факультету вищого навчального закладу «Соціально-педагогічний інститут». Кандидат наук. Проживає у Кіровограді.

КОЧЕРЕЩЕНКО ГРИГОРІЙ ІВАНОВИЧ – громадський діяч. Народився 25 січня 1880 року в с. Плетеному Ташлику. У роки дитинства і юності проживав у м. Одесі. З десятирічного віку наймитував. У 1903 році переїхав до Єлисаветграда, працював помічником кочегара, пекаря. У 1905 році очолив страйк пекарів. З 1917 року – керівник профспілки харчовиків. Член виконкому Єлисаветградської міської Ради. З серпня 1919 року – у політвідділі 12-ої армії, з 1920-го на профспілковій роботі, очолював промислову артіль «Перемога». З 1951 року – на пенсії. Почесний громадянин Кіровограда. Помер 4 травня 1969 року.

КОЦАР ЛЕОНІД ІВАНОВИЧ – літератор, журналіст. Народився 26 серпня 1953 року в с. Павлівці Маловисківського району. Навчався у Маловисківській середній школі №3. Працював інженером-геодезистом. Закінчив Кіровоградський педінститут (філологічний факультет). Редактор селищної газети. Друкувався переважно в обласній періодиці. Автор кількох поетичних збірок («Мамина бузкова світлиця» та ін.). Проживає у смт Нове (м. Кіровоград).

КРАВЧЕНКО ГАЛИНА ОЛЕКСАНДРІВНА – науковець, держслужбовець. Народилася 1954 року в м. Малій Висці. У 1971 році закінчила Маловисківську

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

середню школу №3 із золотою медаллю, у 1975 – Черкаський педагогічний інститут, а пізніше – аспірантуру. Кандидат філологічних наук. Викладала в Черкаському педінституті. Нині – на державній службі.

КРАВЧЕНКО (ЖАБОКРИЦЬКА) ТАМАРА ПЕТРІВНА – педагог. Народилася 5 листопада 1938 року у м. Малій Висці. Навчалася в Маловисківській семирічці №2, закінчила Ізмаїльський педагогічний інститут. На педагогічній роботі з 1956 року – старша піонервожата, з 1956 по 1963 рік учитель молодших класів (Маловисківська СШ №3). З 1963-1987 рік була учителем молодших коасів у школах м. Донецька, у 1987-1993 роках – учитель молодших класів Кіровоградської школи-гімназії №5. 14 листопада 1981 року присвоєно звання заслуженого вчителя України. Проживає у м. Києві.

КРАВЧУК ВОЛОДИМИР ЯКОВИЧ – знатний землероб. Народився у селі Улянівці Маловисківської міської ради. Після закінчення семирічки навчався у школі механізаторів. Розпочав трудовий шлях в Улянівському відділку Маловисківського радгоспу, продовжив – у колгоспі «Батьківщина» (м. Мала Виска). Заслужений працівник сільського господарства України (1993 р.).

КРАСНИЙ ВАСИЛЬ ОЛЕКСІЙОВИЧ – військовий лікар. Народився 14 березня 1905 року в м. Малій Висці. Середню освіту здобув у час служби в Радянській армії. Закінчив Ленінградську військову медичну академію. Начальник військового госпіталю (1939 р.). У роки Великої Вітчизняної війни – начальник медичної служби Північного військового флоту. У повоєнні роки – начальник медичної служби Дунайської військової флотилії. Помер у 1975 році. Похований у м. Одесі.

КРАСНИЙ ГРИГОРІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ – журналіст, літератор, краснавець. Народився 26 лютого 1950 року у м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську середню школу №3. Здобув вищу освіту. З юного віку захоплювався літературою. Був активним членом шкільної літературної

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

студії «Світанок». Працював у колгоспі, згодом – кореспондентом районної газети. З часом став заввідом редакції, заступником редактора. З 1987 по 2002 рік редактор газети «Маловисківські вісті». Співавтор книг «Чорний гумор», «Маловисківський район», «Маловисківський район у роки Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років». Обирався депутатом міської та районної рад кількох скликань. Член Національної Спілки журналістів України. Помер у жовтні 2004 року.

КРАСНИЙ МИКОЛА ОЛЕКСІЙОВИЧ – лікар, організатор медицини. Народився 5 травня 1925 року в місті Малій Висці в багатодітній селянській сім'ї. У 1941 році закінчив 9 класів Маловисківської СШ №3. У 1943 році насильно був вивезений до Німеччини, працював на заводі. Після звільнення був призваний у Радянську Армію, в якій перебував до 1950 року. Після демобілізації працював у редакції районної газети і одночасно навчався у Маловисківській школі робітничої молоді. У 1951 році вступив до Одеського медичного інституту. З 1957 року був лікарем, потім упродовж 12 років – головним лікарем Маловисківської центральної районної лікарні. Відмінник охорони здоров'я СРСР. Займався пошуковою роботою, вивчав історію медичного обслуговування Маловисківщини. З 1994 року на пенсії. Проживає у Малій Висці.

КРИВОЛАП ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ – організатор виробництва. Народився у м. Малій Висці. У 1955 році закінчив Маловисківську СШ № 3, у 1961 – Миколаївський суднобудівний інститут. Працював інженером на кораблебудівних заводах. Генеральний директор суднобудівного заводу (Камчатка, Росія). Проживає у м. Петропавловську-Камчатському.

КУДАШЕВА МАРІЯ СЕРГІЇВНА – знатна дворянка. Народилася 2 жовтня 1827 року в родині учасника Вітчизняної війни 1812 року Сергія Даниловича Кудашева, внучка князя Данила Кудашева. С.Д. Кудашев кілька років був предводителем дворянства Херсонської губернії, а сім'я його проживала в маєтку Кудашевому (нині Мала Виска), де й пройшло дитинство Марії. М.С. Кудашева вийшла заміж за поета Андрія Подолинського, приятеля О.С. Пушкіна, і переїхала в маєток чоловіка (нині

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

– Черкащина). Її молодший син Сергій став відомим публіцистом і громадським діячем, учасником народницького руху. За це родини Подолінських та Кудашевих зазнавали переслідувань. Деякий час сім'я жила у Франції, але чоловік і син Марії Сергіївни тяжко хворіли і вона перевезла їх на батьківщину. Після смерті обох знову виїхала в Париж до внуків. Там і померла, похована в Києві.

КУДРЯ МАКСИМ МИКОЛАЙОВИЧ – журналіст. Народився у м. Малій Висці. У 1936-1937 роках працював відповідальним секретарем Маловисківської районної газети. У роки Великої Вітчизняної війни служив на флоті. У післявоєнні роки працював в Одеських обласних газетах («Чорноморська комуна» та ін.). Брав участь в упорядкуванні «Історії міст і сіл Української РСР». Заслужений працівник культури України. Член Національної Спілки журналістів України.

ЛАДИГА ІВАН ФЕДОРОВИЧ – військовий, науковець. Народився у жовтні 1920 року в с. Мануйлівці. У 1938 році закінчив Маловисківську СШ №3. Закінчив Харківське військове училище. В 1941 році лейтенант Ладига І.Ф. – командир взводу. Бойовий шлях – Орел, Київ, Ужгород, Будапешт, Відень. У 24 роки – майор, кавалер восьми орденів і медалей. Закінчив військову академію імені М.В. Фрунзе з відзнакою. Викладач Ленінградської військової академії, кандидат військових наук, доцент, автор більше 40 навчальних посібників. Проживає в Санкт-Петербурзі (Росія).

ЛАРІН ВОЛОДИМИР СЕРГІЙОВИЧ – герой війни. Народився у с. Плетеному Ташлику. Повний кавалер Ордена Слави. Третій орден знайшов Героя після його смерті (1973 р.). Проживав у м. Донецьку.

ЛЕВАДКО (РЕМІЗОВА) РАЇСА ІВАНІВНА – держслужбовець. Народилася у місті Малій Висці. Закінчила Маловисківську СШ №3, Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування. Працювала викладачем у цьому ж вузі. Переїхала у Київ, де була начальником Центру координації міжнародних проектів Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти Академії педагогічних наук України.

Здобула другу вищу освіту, пройшла стажування в США, Канаді. Нині працює в Департаменті взаємодії з Верховною Радою України Міністерства фінансів України.

ЛОЙТРА ПЕТРО ЛЕОНІДОВИЧ – самодіяльний композитор. Народився в м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ №3, Кіровоградський педагогічний інститут. Працював учителем співу і музики Маловисківської СШ №3, пізніше – у Маловисківському будинку школяра, нині – директор школи мистецтв. Самодіяльний композитор і співак, видав більше десяти пісенних збірок. За збірку «Грай, козача кобзо» автору присвоєно козацьке звання полковника. Кілька пісень П.Л. Лойтри увійшли до спільної збірки композиторів Кіровоградщини. Його твори співали народний артист України В. Турець, заслужений артист В. Страт'єв. Вихованці П.Л. Лойтри є призерами Всеукраїнських і обласних конкурсів.

ЛУГОВИЙ МИКОЛА ПОЛКАРПОВИЧ – учитель. Народився у Малій Висці. У 1921-1925 роках, коли у Малій Висці проживав видатний учений Ю.В. Кондратюк (О.Г. Шаргей), М.П. Луговий зблизився з ним і залишив безцінні спогади про їхні взаємини, що переросли в дружбу. У роки Великої Вітчизняної війни М.П. Луговий був лісником, підтримував зв'язки з партизанами, підпільниками. У повосенні роки проживав у Малій Висці, а пізніше – в Кривому Розі. У книгах про Ю.В. Кондратюка згадується ім'я М.П. Лугового. Його спогади зберігаються у музеях.

ЛУКАШОВА (СОКОЛЕНКО) ОЛЬГА МИХАЙЛІВНА – лікар. Народилася у місті Малій Висці. Закінчила Маловисківську СШ №4, Одеський медичний інститут. Працює у місті Донецьку. Заслужений лікар України.

ЛУПАЛОВ В'ЯЧЕСЛАВ ІВАНОВИЧ – співак, баритон. Народився 25 листопада 1946 року в м. Малій Висці в сім'ї військовослужбовця. Співу навчався приватно. З 1975 року – в Київському театрі опери та балету (тепер – Національна опера України). Народний артист України (1993р.). Ролі: Микола, Остап («Наталка-Полтавка», «Тарас Бульба» Лисенка), Невідомий («Аскольдова могила» Верстовського), Мазепа (однойменна опера Чайковського), а також провідні партії в операх Верді, Россіні, Вагнера, Пуччіні, Доніцетті та ін.

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

МАГАДОВА ТАМАРА МИХАЙЛІВНА – актриса, педагог. Народилася в 1943 році в м. Малій Висці. Після закінчення середньої школи навчалася у Харківському естрадно-цирковому училищі. Направлення одержала в Рівненський філіал інституту культури, нині – це самостійний інститут, в якому Тамара Михайлівна продовжує свою викладацьку роботу. Заслужена артистка України.

МАКАРЕНКО ЄВГЕНІЯ ПАНТЕЛІВНА – знатна трудівниця. Народилася у селі Великій Висці. Працювала у місцевому колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948 р.) (фото ст. 52).

МАКСЄВ ДМИТРО СТЕПАНОВИЧ – організатор виробництва. Народився у 1917 році в м. Малій Висці в сім'ї робітника. Закінчив Маловисківську середню школу №3 у 1937 році (із золотою медаллю). Директор суднобудівного заводу у Волгограді, начальник ремонтних майстерень морських суден (Ангола). Проживає у Волгограді (Росія).

МАКСИМЕНКО НАДІЯ ТИМОФІВНА – знатна трудівниця, громадський діяч. Народилася 10 серпня 1942 року у с. Злинці. Обиралася депутатом Верховної Ради України II скликання.

МАЛИЙ ПАВЛО ФЕДОРОВИЧ – громадський активіст, підприємець. Народився у 1958 році у Малій Висці. У 1975 році із золотою медаллю закінчив Маловисківську СШ №3, у 1980 році – Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування. Працював інженером, на комсомольській роботі (перший секретар Кіровоградського обкому комсомолу). Нині проживає у Кіровограді, займається підприємництвом.

МАРТИНЮК ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ – держслужбовець. Народився у 1948 році у с. Краснопілці Маловисківського району. У 1966 році закінчив із золотою медаллю Маловисківську СШ №3, у 1971 – сільськогосподарський інститут. Працював агрономом колгоспу, був на комсомольській та партійній роботі. Очолював Новоархангельську держадміністрацію, працював помічником голови Кіровоградської

облдержадміністрації, нині – перший заступник голови Компаніївської райдержадміністрації.

МАРУЦЕНКО ВІКТОР ГРИГОРОВИЧ – краєзнавець, держслужбовець. Народився 2 лютого 1946 року у с. Паліївці. Учитель історії, краєзнавець. Працював у Долинській середній школі, згодом – на комсомольській роботі. Обирався заступником голови Долинського райвиконкому, призначався заступником голови районної державної адміністрації. Автор проєкту видання краєзнавчої літератури «Боковенька-2000», «Боковенька-2002».

МАТВИСНКО АГАФІЯ МИКОЛАЇВНА – знатна трудівниця. Народилася в селі Великій Висці. Працювала у місцевому колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948 р.) (фото ст. 52).

МАХИНЬКО ОЛЕКСІЙ ПАНТЕЛІЙОВИЧ – знатний землероб. Протягом кількох десятиліть очолював колгосп «Победа». Виявив себе талановитим господарником і організатором, відзначався чуйним, уважним ставленням до кожного трудівника колгоспу. Учитель за професією, фронтовик присвятив себе праці у сільському господарстві. Здобув славу, зробив помітний внесок у розвиток села Оникієве. Герой Соціалістичної Праці.

МЕЛЬНИК ТЕТЯНА ЛУК'ЯНІВНА – педагог, громадський діяч. Народилася у 1913 році у м. Малій Висці. Закінчила педагогічний інститут. Працювала вчителькою української мови, директором Паліївської семирічки. У 1947 році обиралася депутатом Верховної Ради Української РСР, кавалер ордена Леніна. Похована у с. Паліївці.

МИРЗА (ВОРОНА) МАРІЯ ПЕТРІВНА – знатна трудівниця. Народилася 21 лютого 1921 року у селі Великій Висці. Працювала у місцевому колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948 р.) (фото ст. 52).

МИХАЙЛОВ АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ – журналіст, організатор діяльності ЗМІ. Народився 23 березня 1949 року у місті Малій Висці. Закінчив Маловисківську середню школу №3, філологічний факультет

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

Кіровоградського педагогічного інституту, ВПШ при ЦК КПУ (факультет журналістики). Вчителював і займався комсомольською роботою на Маловисківщині. Очолював районну газету (1982-1986 р.р.). Потім був на партійній роботі, працював на радіо. 1992-1993 – головний редактор, директор київської радіостанції «Радіо Рокс», у 1993-1994 головний редактор газети «Факт» (Укрінформ). 1994-2001 – головний редактор, начальник управління фотовідеоінформації Укрінформу. З 2001 року – заступник генерального директора Укрінформу. Член Національної Спілки журналістів України. Автор низки публікацій про працю журналіста. Керівник і один з авторів проекту «Країни світу». Упорядник і редактор багатьох виставок (Німеччина, Франція, Бельгія, Китай, США, Канада та ін.). Проживає у місті Києві.

МИЩЕНКО ІВАН МИХАЙЛОВИЧ – науковець. Народився 22 грудня 1949 року в селі Злинці. У 1984 році закінчив Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування. Молодший науковий співробітник (1986), старший науковий співробітник (1987), старший викладач (1995) у цьому ж вузі. З 1997 року доцент. Нині – завідувач кафедри міжнародної економіки. Академік Академії економічних наук України. Проживає у Кіровограді.

МИЩЕНКО МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ – педагог, письменник. Народився 10 лютого 1920 року в с. Злинці. Закінчив Маловисківську середню школу №3, філологічний факультет Одеського університету. Вчителював, працював в органах народної освіти (м.Харків). Був редактором відділу прози журналу «Прапор», заступником відповідального секретаря Житомирської письменницької організації. Має близько 20 книг прозових творів. Автор критичних статей, рецензій. В останні роки проживав у Полтаві. Систематично підтримував зв'язки із Маловисківською середньою школою №3, допомагав шкільним літературним студіям.

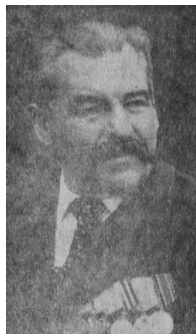
МОСКАЛЬОВ ВАЛЕНТИН МИКОЛАЙОВИЧ – військовий. Народився в 1948 р. у місті Малій Висці. У 1966 році закінчив Маловисківську середню школу. Закінчив військове училище, військову

академію. Офіцер Радянської Армії. Пішов у відставку у званні полковника. Проживає у Московській області (Росія).

МОТОРНИЙ ЮРІЙ ДАВИДОВИЧ – журналіст, організатор діяльності ЗМІ. Народився 8 листопада 1936 року в селі Хмельовому. Працював у районних газетах Хмельівського та Маловисківського районів. Був відповідальним секретарем обласної молодіжної газети «Молодий комунар», головою обласного телерадіокомітету, редактором обласної газети «Кіровоградська правда». Очоловав обласну організацію Спільки журналістів України. Був запрошений до Києва на партійну роботу, згодом став заступником головного редактора газети «Сільські вісті». Помер. Похований у Києві.

МОТОРНИЙ ОЛЕКСАНДР ДАВИДОВИЧ – педагог, літератор. Народився 22 серпня 1919 року у с. Спаському Березівської сільської ради. Навчався на історичному факультеті Київського університету. Працював учителем, директором школи. Автор п'єси «Свіжий вітер» (1958), збірки гуморесок «Слизьке масло», книжок нарисів та оповідань «Степові світанки» (у співавторстві, 1962), «Щедре серце» (1963), «Степовий велет» (1966), книги оповідань та повісті «Горлиця з яблуневого саду» (1973). Член Спільки письменників України. Помер 26 червня 1977 року у м. Кіровограді.

НАУМЕНКО СТЕПАН ІВАНОВИЧ – військовий, герой війни. Народився 7 січня 1920 року в с. Злинці у селянській сім'ї. Закінчив Злинську середню школу. Працював токарем на одному з Одеських заводів. У 1937 році вступив до першого Ленінградського військового авіаційного училища. На фронті з 1941 року. У 1942-1943 роках вчився на курсах командирів ланок. З лютого 1950 року перебував у спеціальному урядовому відрядженні. Командир ескадрильї, полку. Полковник. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 12 травня 1951 року. З 1961 року проживає у м. Подольську Московської області. Закінчив педагогічний інститут, працював заступником директора школи, викладав фізику.

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

НЕБОГА ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ – педагог, держслужбовець. Народився 19 березня 1961 року в с. Краснопілці. Закінчив Маловисківську СШ №3, у 1983 році – Кіровоградський педінститут. Учитель фізики Маловисківської СШ №3. У 1987-1990 р.р. був на партійній роботі. З 1990 року по 1994 рік – учитель фізики Маловисківської СШ №3, Маловисківської гімназії. З 1994 по 1998 рік – помічник депутата Верховної Ради України.

У 1998 році обраний депутатом, заступником голови Маловисківської районної ради. З 2005 року голова Маловисківської районної державної адміністрації. Здобув другу вищу освіту – юриста. Проживає у Малій Висці.

НЕДЗВЕЦЬКИЙ ЗІГІЗМУНД ЕДУАРДОВИЧ – актор. Народився у 1917 році у місті Малій Висці у сім'ї відомого у районі фотографа. Закінчив Маловисківську СШ №3 у 1937 році. Працював учителем співів і музики у Маловисківській СШ №3. Працював у Черкаському драматичному театрі. В останні роки – артист Кіровоградського музично-драматичного театру ім. М. Кропивницького.

НЕДЗЕЛЬСЬКИЙ МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ – педагог. Народився у с. Великій Висці. Після закінчення Кіровоградського педагогічного інституту викладав математику у Великоисківській середній школі. Заслужений учитель України. Похований у Кіровограді.

НЕМИРОВСЬКИЙ СЕМЕН МИХАЙЛОВИЧ – актор. Народився у м. Малій Висці в 1951 році. Навчався у Маловисківській СШ №4. Закінчив середню школу в м. Стаханові Луганської області, Луганське училище культури, Харківський інститут акторів театру і кіно. Працював у Луганському драматичному театрі, з 1980 року – в театрі юного глядача (м. Суми). Заслужений артист України (1997 р.). Проживає у м. Сумах.

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

НЕТУДИХАЛОВ ВАЛЕНТИН АНДРІЙОВИЧ – науковець. Народився у 1948 році в м. Малій Висці. У 1966 році закінчив Маловисківську СШ №3 із срібною медаллю. Закінчив Київський університет. Навчався в аспірантурі. Кандидат філософських наук. Викладач вищого навчального закладу. Проживає у Києві.

НІКІТЕНКО СТАНІСЛАВ ВОЛОДИМИРОВИЧ – правознавець. Народився 9 серпня 1961 року в селі Плетеному Ташлику у багатодітній сім'ї. У 1980 році закінчив Кіровоградський машинобудівний технікум за фахом техника-технолога. Служив у Радянській Армії. З 1982 по 1989 рік працював на Кіровоградському заводі радіо виробів. У 1988 році заочно закінчив Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування, інженер-механік. У 1990 році закінчив Вищі курси МВС СРСР і перейшов на службу в органи внутрішніх справ. Був начальником обласного управління внутрішніх справ Кіровоградської області. Генерал-майор міліції. Обирався депутатом обласної ради.

НІМЕНКО ЗІНА ЗАХАРІВНА – актриса, співачка. Народилася у 1919 році у селі Лозуватці Маловисківського району. У 1937 році закінчила Маловисківську СШ №3. Навчалася у театральному училищі. Працювала у Кіровоградському музично-драматичному театрі імені М. Кропивницького. У 1941-1944 роках разом з театром перебувала у Казахській РСР. Померла і похована в Кіровограді.

ОРЛОВ ОЛЕКСАНДР ГНАТОВИЧ – військовий, герой війни. Народився 26 травня 1918 року у селі Великій Висці у сім'ї селянина. Закінчив 9 класів. Працював старшим бухгалтером у конторі зв'язку. У Радянській Армії з 1938 року. Закінчив полкову школу. У діючій армії з 1942 року. У 1944 році закінчив артилерійське училище. Командир батареї 132 гвардійського полку. У числі перших 21 березня 1945 року переправився через Одер, закріпився на невеликому клаптику, прорвав оборону ворога. Протягом 32 годин батарея гвардії старшого лейтенанта Орлова О.Г. відбила 13 контратак ворога. Плацдарм, лінія були утримані. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 31 травня 1945 року. У 1956 році

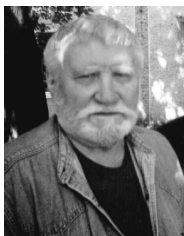
НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

закінчив військову артилерійську академію. З 1965 року в запасі. Живе в Белгороді (Росія). Працював начальником відділу кадрів в обласному управлінні будівництва й експлуатації шляхів.

ОРЛОВ ОЛЕГ МИКОЛАЙОВИЧ – артист, співак. Народився 1944 року в м. Малій Висці. У 1961 році закінчив Маловисківську середню школу №4, у 1963 році – Миколаївське ремісничє училище №12, одержав професію суднобудівника, працював на суднобудівному заводі імені Носенка (м. Миколаїв). Одночасно навчався в музичному училищі. У час служби в армії обдарованого співака запросили в ансамбль пісні і танцю Одеського військового округу. У 1976-80 роках він був солістом ансамблю Групи радянських військ у Німеччині, з 1980 – знову в Одесі, соліст ансамблю пісні і танцю військового округу (з 1992 року – Південного оперативного командування). Заслужений артист України (1989 р.). Має статус учасника бойових дій в Афганістані. Проживає в м. Одесі.

ОРИШИЧ ВАСИЛЬ ГАВРИЛОВИЧ – військовий, науковець. Народився в Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ №3, військове училище, військову академію. Навчався в аспірантурі. Кандидат військових наук. Викладач військової академії. Полковник. Проживає у Москві.

ОССОВСЬКИЙ ПЕТРО ПАВЛОВИЧ – художник. Народився 18 травня 1925 року у місті Малій Висці. Онук визначного українського театрального діяча Гайдамаки (Вертепова, 1897-1987) – унця Кропивницького. І хоча у Малій Висці прожив лише шість перших років, саме її вважає «землею обітованою». У 1944-1950 роках навчався у Художньому інституті імені В.І. Сурикова, був учнем Сергія Герасимова, член Спілки художників СРСР (1956). За серію робіт «Куба» нагороджений срібною медаллю Академії мистецтв СРСР, за серію «Слов'янські портрети» - золотою медаллю Італійської Академії мистецтв, Народний художник СРСР, лауреат Державної премії СРСР, дійсний член Російської Академії мистецтв. У 1971 році був обраний першим секретарем правління Спілки художників РРФСР. Кілька десятків картин П.П. Оссовський передав Кіровоградській картинній галереї. Петро Павлович частий гість рідної Маловисківщини.

ПАВЛЕНКО ВІТАЛІЙ ФЕДОРОВИЧ – науковець. Народився в селі Нововознесенці Маловисківського району. Закінчив Хмельівську середню школу, сільськогосподарський інститут, отримав професію ветеринара. Навчався в аспірантурі. Кандидат медичних наук. Працював викладачем у Полтавському медичному інституті. Помер. Похований у Полтаві.

ПАНАСЕНКО БОРИС ВАЛЕНТИНОВИЧ – науковець. Народився 3 серпня 1947 року в селі Паліївці в сім'ї робітника. У 1954 році закінчив Маловисківську СШ №4, у 1975 – Чернівецький університет, у 1984 році захистив кандидатську дисертацію. Завідуючий науковою лабораторією, старший науковий співробітник. З грудня 1990 року – начальник наукового сектора науково-дослідного інституту функціональної мікроелектроніки (м. Сімферополь). Має 10 авторських свідоцтв, опублікував більше 40 робіт у науково-технічних журналах. Має державні нагороди.

ПАСІЧНИК ЄВГЕНІЯ ІВАНІВНА – педагог. Народилася 27 серпня 1928 року в селі Диминому. Закінчила Диминську семирічку, Кіровоградське педучилище (1947), Кіровоградський педінститут. Працювала вчителем молодших класів Лозуватської семирічки. У 1948-1954 роках проживала в Туркменії (за місцем роботи чоловіка), вчителювала. З 1954 – учитель математики, заступник директора Маловисківської семирічки №2. Талант педагога і керівника Є.І. Пасічник найбільше розкрився, коли вона працювала заступником директора відомої в Україні Маловисківської середньої школи №3 (1961-1988). Відмінник народної освіти, делегат 2-го Всесоюзного з'їзду вчителів, учасник обласних і республіканських науково-практичних конференцій. Проживає у Малій Висці.

ПЕРЕБИЙНІС ПРОКІП МИХАЙЛОВИЧ – герой війни. Народився у 1887 році у місті Малій Висці. Учасник першої Світової війни. Повний Георгіївський кавалер. У Малу Виску не повернувся. Його доля невідома.

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

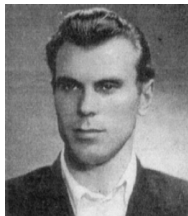
ПЕТРИЧ СЕРГІЙ МИКОЛАЙОВИЧ – воїн-афганець.

Народився 9 вересня 1965 року у с. Паліївці. Навчався в Маловисківській СШ №3, Миколаївському профтехучилищі. Займався спортом. Брав участь в обласних і республіканських спортивних змаганнях, виборював призові місця. Загинув в Афганістані 16 серпня 1984 року при виконанні бойового завдання. Похований в с. Паліївці. Його ім'я викарбуване на плиті біля пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам, що споруджений у місті Малій Висці. Нагороджений орденом Червоної Зірки.

ПІЛЬНЕНЬКИЙ СЕРГІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ – критик, літературознавець. Народився 25 жовтня 1924 року у селі Хмельовому. Працював у журналі «Вітчизна», кореспондентом «Медицинской газеты», заступником головного редактора Держполітвидаву України, головним редактором видавництва «Здоров'я». Автор книги «Крізь десятиліття», багатьох статей, рецензій. Похований у Києві.

ПІЛЬКЕВИЧ (ПКУЛНА) ЛЮБОВ ІВАНІВНА – науковець. Народилася 4 січня 1954 року в с. Олександрівці Маловисківського району. Закінчила Маловисківську середню школу №3 з золотою медаллю. З 1971 по 1974 рік навчалася у Київському медичному училищі №1 на фельдшерському відділенні, яке закінчила з відзнакою. Після цього працювала і водночас навчалася на вечірньому відділенні біологічного факультету державного університету імені Т.Г. Шевченка. З 1981 року працює в інституті ендокринології та обміну речовин імені В.П. Комісаренка АМН України. Кандидатську дисертацію захитила у 1991 році. Результати експериментальної роботи опубліковані в журналах союзного і республіканського значення. Роботи друкує в іноземних журналах. Старший науковий працівник інституту ендокринології АМН України.

ПОГРІБНИЙ ВІКТОР ОЛЕКСІЙОВИЧ – журналіст, поет, публіцист. Народився 5 серпня 1935 року в с. Матусівці Мар'янівської сільської ради. Друкується з 1957 року. Закінчив журналістський факультет Київського університету. Літпрацівник «Кіровоградської правди»,

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

редактор «Молодого комунара», власний кореспондент «Сільських вістей», «Літературної України», заступник редактора «Кіровоградської правди». Очолює обласне літературне об'єднання «Степ». Лауреат літературних премій імені І. Нечуя-Левицького та Є. Маланюка. Ініціатор створення заповідника «Карпенків край». Заслужений журналіст України. Проживає у Кіровограді.

ПОДАШЕВСЬКА ТЕТЯНА ЛЕОНІДІВНА – журналіст, правознавець. Народилася 5 січня 1959 року у с. Краснопілці. Закінчила філологічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. Працювала інспектором у Маловисківському районному відділі внутрішніх справ, у Кіровоградському міському відділі внутрішніх справ. Близько 10 років очолювала центр громадських зв'язків УМВС України в Кіровоградській області. З 2003 року – начальник департаменту зв'язків з громадськістю Міністерства внутрішніх справ України. Заслужений журналіст України. Перша жінка в Україні, яка стала генерал-майором міліції (2004 р.). Проживає в Києві.

ПОЙДА АНДРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ – науковець. Народився 5 квітня 1979 року у селі Лозуватці. Середню школу закінчив у Харкові, там же – Харківський університет (з відзнакою, 2002 р.). Кандидат фізикоматематичних наук. Працює в інституті електрофізики і радіології Національної Академії наук.

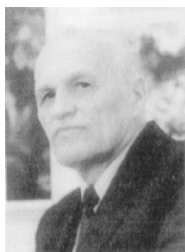
ПОЙДА ВОЛОДИМИР ПАВЛОВИЧ – науковець. Народився 10 грудня 1953 року у селі Диминому в сім'ї вчителів. У 1969 році закінчив Лозуватську восьмирічну школу з похвальною грамотою, у 1971 – Маловисківську середню школу з золотою медаллю. Після служби в армії вступив до Харківського державного університету. З 1979 року, після закінчення університету, працює на посаді молодшого наукового працівника у цьому ж навчальному закладі. У 1982-1985 роках навчався в аспірантурі. У 1986 році захистив кандидатську, а в 2003 році докторську дисертації. Професор, викладач Харківського державного університету. Проживає у Харкові.

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВІСКІВЩИНІ

ПОЙДА СЕМЕН ПАВЛОВИЧ – військовий лікар.

Народився 2 жовтня 1924 року у м. Малій Висці. У 1941 році закінчив Маловісківську середню школу із золотою медаллю. Учасник Великої Вітчизняної війни (1-й та 2-й Українські фронти). З 1947 по 1953 рік навчався у Харківському медичному інституті (військово-медичний факультет). З 1953 по 1980 рік був лікарем у військовому госпіталі. Полковник медичної служби. Нагороджений орденом Слави III ст., медалями, орденом «За мужність», орденом Вітчизняної війни II ст. Проживає у м. Києві.

ПОЛОНСЬКИЙ ФЕЛІКС МИХАЙЛОВИЧ –

художник. Народився 1 січня 1941 року в селі Хмельовому. У 1958-1962 р.р. – художник-оформлювач Кіровоградської дільниці Одеського виробничо-рекламного комбінату. У 1969-1991 р.р. – художник-оформлювач майстерень Художнього фонду УРСР. Член Національної спілки художників України. Персональні виставки: 1993, 1996, 1999, 2002, 2006 р.р. – Кіровоград, 1999 – м. Вупперталь, Німеччина.

ПОЛЯРУШ ОЛЕГ ЄВГЕНОВИЧ – літературозна-

вець, вчений, педагог. Народився 5 січня 1940 року в с. Березівці в селянській родині. У 1950 році закінчив Березівську середню школу, протягом двох років працював у колгоспі – в будівельній, тракторній бригадах. У 1959-1964 роках – навчався у Київському державному університеті ім. Тараса Шевченка на відділенні української мови і літератури філологічного факультету. У 1964-1969 роках – викладач, старший викладач Глухівського державного педінституту, у 1972-2003 – старший викладач, декан факультету, проректор, ректор (1977-2003) Кіровоградського педінституту (університету ім. В. Винниченка). Професор, автор понад 50 наукових робіт, серед них монографія – «Довженко і фольклор», 5 навчально-методичних посібників. Заслужений працівник народної освіти України. Проживає в Кіровограді.

ПОРІЦЬКИЙ А.Я. – науковець. Народився у с. Кіровці Маловісківського району. Кандидат історичних наук.

ПРИХОДЬКО ВІКТОР КОСТЯНТИНОВИЧ – інженер-конструктор.

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

Народився у Малій Висці. Головний конструктор Миколаївського суднобудівного заводу.

ПРИГАРА АЛЛА МИХАЙЛІВНА – оперна співачка. Виросла у селі Плетеному Ташлику. Там нині мешкають її батьки. Працювала в оперних театрах України, нині – в театрах зарубіжних країн. Брала участь в урочистостях, присвячених 80-річчю Маловисківського району.

ПРИБЕГА ВАСИЛЬ СЕМЕНОВИЧ – механізатор. Бригадир тракторної бригади. Герой Соціалістичної Праці. Проживає у селі Кіровці.

ПРОЦЕНКО МИКОЛА ЄЛИСЕЙОВИЧ – герой війни. Народився у Малій Висці. Тут провів дитячі і юнацькі роки. Служив на кораблях Чорноморського флоту. Героїзм проявив при обороні Одеси. Тут його 412 батарея берегової охорони чинила впертий опір загарбникам і загинула разом з командиром. На цьому місці встановлено обеліск. У музеї оборони Одеси є бюст М.Є. Проценка. У книзі «73 героических дня» (Одеса, «Маяк», 1988) розповідається про подвиг нашого земляка.

На приміщенні Маловисківської СШ №3, в якій навчався М.Є. Проценко, встановлено меморіальну дошку. Син М.Є. Проценка Євген разом з батьком брав участь в обороні Одеси. Залишився живим, бо якраз був відправлений з донесенням. Проїшов усю війну. Нині проживає в Одесі. Капітан далекого плавання.

ПРОХОРЕНКО ДАРІЯ – співачка. Народилася у місті Малій Висці. Її голос формувався на сценах Малої Виски. З 70-х років працює в театрах Молдови.

ПРУДНІКОВ СЕРГІЙ СЕРГІЙОВИЧ – організатор виробництва. Народився 1946 року в с. Лозуватці. Закінчив Лозуватську семирічку, Маловисківську СШ №3 з медаллю, Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування (1970). Працював учителем восьмирічної школи, інженером у Маловисківському управлінні сільського

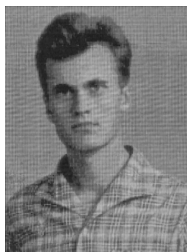
НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

господарства, завідуючим Плетеноташлицькою ремонтною майстернею. Брав участь у будівництві газопроводу в Тюменській області, потім працював провідним спеціалістом Держтехнагляду Українського об'єднання «Укрсільгосптехніка». Проживав у м. Києві.

ПШЕНИЧНИЙ ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ – науковець. Народився в 1956 році у місті Малій Висці. У 1973 році закінчив Маловисківську СШ №4, у 1977 – Одеський сільськогосподарський інститут. Після служби в армії працював ветлікарем у місті Павлограді Дніпропетровської області і одночасно навчався в аспірантурі. У 1981 році повернувся у Малу Виску, працював ветлікарем у колгоспі ім. Щорса (с. Мануйлівка). З 1984 року – начальник зоологічної колекції при Краснодарській юридичній академії МВС Росії. Кандидат ветеринарних наук. Організував видання журналу «Мы рядом».

РИБАЛЬЧЕНКО ВОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ – моряк. Народився у 1950 році в м. Малій Висці. У 1967 році закінчив Маловисківську СШ №3, у 1973 році – Одеське вище інженерно-морське училище. З 1973 року працює в Українському Дунайському пароплаванні – помічник капітана, капітан далекого плавання. Проживає у м. Києві.

РОЗДАЙБІДА ПЕТРО ПИЛИПОВИЧ – педагог, науковець. Народився 10 липня 1942 року в селі Краснопілці. Закінчив Краснопілську семирічку, Маловисківську СШ №3, у 1964 році з відзнакою – Кіровоградський педагогічний інститут. Працював учителем фізики, служив в армії. З 1966 року був викладачем кафедри фізики Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування. Навчався в аспірантурі. З 1978 року – кандидат фізико-математичних наук. Опублікував 10 наукових праць. Працював над докторською дисертацією. Але в 1982 році талановитий вчений помер.

РОМАНЕНКО ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ – лікар, науковець. Народився в місті Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ №4, Одеський медичний інститут. Доктор медичних наук. Викладач Одеського медінституту.

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

РУДЕНКО (ЗЯЗІОН) МАРІЯ СЕРГІЇВНА – економіст, активний учасник самодіяльного мистецтва. Народилася у місті Малій Висці. Навчалася у Маловисківській семирічці №2, закінчила Маловисківську СШ №3. Вищу освіту економіста здобула у Києві. Активна учасниця художньої самодіяльності ще з шкільної лави, майстерна виконавиця народних танців. Брала участь в обласних, республіканських конкурсах. З 1961 року проживає у Києві, бере участь у роботі відомих хореографічних колективів. Викладає у вищих навчальних закладах.

РУЖИН ГРИГОРІЙ СЕРГІЙОВИЧ – організатор виробництва, держслужбовець. Народився 20 квітня 1930 року в селі Леніно-Ульяновці. У 1950 році закінчив Розсохуватську середню школу, у 1959 році – Одеський сільськогосподарський інститут. Після закінчення середньої школи три роки служив у Радянській Армії. З 1954 року – інструктор, перший секретар райкому комсомолу. З 1959 по 1965 рік – голова колгоспу ім. 10-річчя Жовтня (с. Злинка). У 1965-1972 роках – начальник районного управління сільського господарства, у 1972-1983 роках – голова райвиконкому, у 1983-1990 – перший секретар Маловисківського райкому партії. Нагороджений орденом Леніна, двома орденами Трудового Червоного Прапора, медалями. Проживає у Малій Висці.

РЯБЕЦЬ ГРИГОРІЙ МИТРОФАНОВИЧ – військовий. Народився у 1908 році у Малій Висці в сім'ї селянина. Працював листоношею, секретарем сільської ради. У 1929 році вступив до кавалерійської школи, що була розміщена у Кіровограді. З 1935 по 1939 рік навчався у військовій академії. У 1941 році загинув у бою. Похований у м. Ризи (Латвія).

САВЕНКО ОЛЕГ ПЕТРОВИЧ – організатор виробництва. Народився 3 червня 1947 року у м. Малій Висці у сім'ї робітника. Закінчив Маловисківську середню школу №3, Харківський політехнічний інститут, Харківський інженерно-економічний інститут. Працював у військовому управлінні, що займається будівництвом

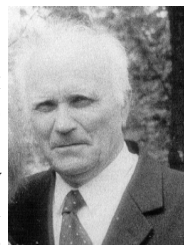
НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

оборонних об'єктів в Україні. Полковник-інженер. Нині – підприємець. Проживає у Києві.

САГАЙДАКОЛЕНА ПАНТЕЛІЇВНА – знатна трудівниця. Народилася у селі Великій Висці. Працювала в місцевому колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948) (фото ст. 52).

САЛОВА МАРІЯ МИКОЛАЇВНА – знатна трудівниця. Народилася у селі Великій Висці. Працювала в місцевому колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948) (фото ст. 52).

СИПЛИВИЙ БОРИС ЯКОВИЧ – педагог, самодіяльний композитор. Народився в Малій Висці. У 1937 році закінчив Маловисківську СШ №3 (перший випуск). Навчався у Московській консерваторії. Автор популярних пісень. Працював учителем музики і співів у Маловисківській СШ №4, брав активну участь у художній самодіяльності, створив ряд відомих художніх колективів, виховав цілу плеяду музикантів, співаків. В останні роки викладав у Олександрійському культосвітньому училищі. Помер у 2002 році. Похований в Олександрії.

СКІЧКО ОЛЬГА ВАСИЛІВНА – педагог, науковець. Народилась в с. Диминому Маловисківського району. Закінчила Маловисківську середню школу №3. Працює викладачем іноземної мови в Одеському університеті.

СИДОРЕНКО ЄВГЕНІЯ ІВАНІВНА – знатна трудівниця. Народилася 24 лютого 1944 року в місті Малій Висці. Відома в районі, області жінка-трактористка. Обиралась делегатом партійних з'їздів, депутатом місцевих рад – районної, обласної. Кілька десятиліть трудилася в місцевому колгоспі. Померла 22 березня 1993 року. Похована у Малій Висці.

СКРИПНИК ЄВГЕНІЯ ВАСИЛІВНА – знаний медпрацівник. Народилася 17 жовтня 1938 року у місті Малій Висці. Закінчила Маловисківську СШ №3, Олександрійське медичне училище з відзнакою (1958 рік). До 1960 року – фельдшер Плетеноташлицької лікарні. З 1960 року – завідувача фельдшерсько-акушерським пунктом (с. Краснопілка). Заслужений працівник охорони здоров'я України.

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

СОКОЛОВСЬКА ЖАННА ПАВЛІВНА – визначний мовознавець. Народилася у 1932 році у м. Малій Висці. Мати – вчителька Маловисківської СШ №3, батько – редактор районної газети. У 1940 році сім'я переїхала у Кіровоград. Батько загинув при обороні Києва. Мати залишилася з трьома малолітніми дітьми. Після закінчення Одеського університету Ж.П. Соколовська працювала в Ірані, Польщі, Угорщині, Болгарії, пізніше викладала у Кишинівському університеті, Кіровоградському педінституті, в Таврійському університеті (Крим). Науковий доробок Ж.П. Соколовської – понад 100 праць, серед них монографії «Проблеми системного описання лексической семантики», «Исследования по лексической семантике», «Картина мира». У 2002 році у місті Ялті відбулася Міжнародна наукова конференція, присвячена 70-річчю доктора філософських наук, професора Жанни Павлівни Соколовської. Сім'я Ж.П. Соколовської – сім'я вчених: чоловік О.М. Рудяков – доктор наук, професор, син – доктор наук, професор, викладач Київського національного університету. Ж.П. Соколовська не раз відвідувала рідне місто.

СОКУРЕНКО В'ЯЧЕСЛАВ ЮХИМОВИЧ – журналіст, літератор. Народився в с. Диминому. Закінчив семирічку у рідному селі. Середню освіту здобув у Маловисківській СШ №3. Закінчив технічне училище, Олександрійське культосвітнє училище, Кіровоградський педінститут. Перший свій вірш надіслав у районну газету «Червоний прапор» (1960 р.) і відразу ж одержав позитивну оцінку. Друкувався у «Літературній Україні», «Сільських вістях», у журналах «Вітчизна», «Дніпро», «Прапор», «Перець», у колективних збірниках «Там, де Ятрань», «Відлуння». Очолював редакційні колективи у Світловодську, редагував багатотиражку «Дніпровські вогні». До останніх днів жив і працював у Світловодську.

СОЛОДЕЙ ВАЛЕРІЙ НИКИФОРОВИЧ – науковець. Народився в селі Паліївці. Кандидат наук. Викладач Харківського державного університету.

СОРОКІН ВОЛОДИМИР – богослов. Народився у с. Злинці. Доктор богослов'я, професор. Закінчив духовну академію. Духовне служіння починав іподияконом митрополита Кіровоградського і Миколаївського Нестора під час його перебування на Кіровоградській кафедрі (1959-1962).

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

Був ректором Ленінградської духовної академії, професором. Нині настоятель Свято-Володимирського собору у Санкт-Петербурзі, протоієрей, духовник Президента Росії В.В. Путіна. Секретар Санкт-Петербурзької єпархії Російської православної церкви.

СОСНОВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ГАВРИЛОВИЧ – лікар, науковець. Народився 11 жовтня 1891 року у с. Злинці. Професор, доктор медичних наук. Завідуючий кафедрою госпітальної хірургії Одеського медінституту. Автор 52 наукових праць. Помер 7 вересня 1961 року. Похований в Одесі.

СОСНОВСЬКА СВІТЛАНА МИКОЛАЇВНА – громадський активіст, держслужбовець. Народилася 22 квітня 1959 року в селі Мар'янівці. У 1976 році закінчила Великоvisкiвську середню школу, у 1978 – Кіровоградський сільськогосподарський технікум. Працювала в Мар'янівському радгоспі бригадиром овочевої бригади, одночасно навчалася в Українській сільськогосподарській академії, яку закінчила у 1986 році. У 1985-1998 роках – учитель хімії і біології Мар'янівської СШ, з 1998 – голова Мар'янівської сільської ради. З 2002 року – заступник голови Маловисківської районної ради. У 2003 році закінчила Харківський регіональний інститут Національної академії державного управління. Депутат районної ради. Активно сприяла виданню книги «Маловисківський район», «Маловисківщина у роки Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років». У співавторстві видала історико-краєзнавчий нарис «Мар'янівка».

СТЕПАНЕНКО ОКСАНА МИКОЛАЇВНА – поетеса. Народилась 14 червня 1947 року у с. Злинці. Закінчила середню школу. З 20-ти років прикута до ліжка тяжкою хворобою. Авторка книги поезій «Вогонь любові» (1995).

СУРМАЧ ЛЕОНІД ІВАНОВИЧ – держслужбовець, організатор виробництва. Народився 5 січня 1950 року у селі Леніно-Ульяновці в родині колгоспників. У 1966 році закінчив середню школу, у 1971 – Кіровоградський технікум механізації сільського господарства. Служив у армії. Працював у Маловисківській «Сільгосптехніці»,

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

головним інженером у колгоспі ім. Леніна (1974-1977, с. Якимівка), начальником районної інспекції держнагляду. З 1980 по 1991 рік – на партійній роботі, у 1991-1992 р. – головний спеціаліст управління сільського господарства Маловисківського райвиконкому. У 1992-2000 р.р. – голова КСП «Нива», з 2000 р. – директор СТОВ «Красношільське», того ж року призначений першим заступником голови райдержадміністрації. У 2003-2006 р.р. – голова Маловисківської райради.

СУХОМЛИН ІВАН МУСІЙОВИЧ – ушавлений льотчик. Народився 19 травня 1911 року у м. Малій Висці у сім'ї робітника. Закінчив 10 класів Маловисківської СШ №3. Працював на цукрозаводі, на залізниці. З 1928 року – у Радянській Армії. У 1929 році закінчив Ленінградську військово-теоретичну школу пілотів, в 1930 році – Боголюбську військову авіаційну школу пілотів, у 1931 році Севастопольську військову авіаційну школу морських пілотів. Учасник Великої Вітчизняної війни. З Севастополя літав бомбардувати нафтові промисли Румунії, бомбардував ворожі танки в Криму. Виконував бойові завдання в Заполяр'ї. З 1937 року пілот-випробувач. Освоїв 85 типів літаків. У 1948 році закінчив вищі академічні курси при військово-повітряній академії. Встановив 15 світових рекордів. 26 квітня 1971 року полковнику Сухомлину І.М. присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Нагороджений двома орденами Леніна, трьома – Червоного Прапора, Вітчизняної війни 1-го ступеня, двома – Червоної Зірки. Заслужений льотчик-випробувач СРСР, заслужений майстер спорту. Проживав у м. Жуковському Московської області. Помер.

СУШКО ЄВГЕН ОЛЕКСАНДРОВИЧ – організатор виробництва. Народився 25 травня 1946 року. Закінчив сільськогосподарський інститут. Тривалий час був головою колгоспу в селі Кіровці. Виявив себе добрим господарником і здібним організатором сільськогосподарського виробництва. У перші роки незалежності України – голова районної ради, голова районної державної адміністрації. З 2005 року – заступник голови держадміністрації з питань сільського господарства. Проживає у селі Кіровці.

ТАБОРАНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ПЕТРОВИЧ – педагог, краєзнавець. Народився 28 серпня 1976 року у с. Плетеному Ташлику. Закінчив

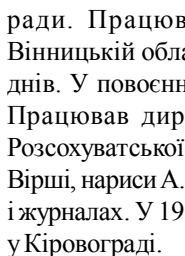

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

Плетеноташлицьку СШ, історичний факультет Кіровоградського педуніверситету (з відзнакою, 1998). Працював учителем історії у Мар'янопільській СШ (Новоукраїнський район), Плетеноташлицькій СШ. З 2003 року на навчанні в аспірантурі Національного педагогічного університету ім. Драгоманова (м. Київ). Досліджує процеси еволюції історичного краєзнавства у Середньому Придніпров'ї в роки незалежності. Автор статей з історії краєзнавчого руху, дослідник історії Плетеного Ташлика. Збирає матеріали з минувшини села в архівах Кіровограда, Києва. Проживає у Києві.

ТАРАСЕНКО ІГОР ГЕОРГІЙОВИЧ – літератор. Народився 11 лютого 1960 року у місті Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ №3. Автор збірки «Засвоєння уроку» (1994).

ТІТОВ АРТЕМ АРТЕМОВИЧ – учитель, художник, поет, музикант. Народився у жовтні 1905 року в селі Леніно-Ульяновці Хмельівської сільської

ради. Працював учителем, директором школи у Вінницькій області. На фронті – з перших і до останніх днів. У повоєнні роки повернувся на Маловисківщину. Працював директором Олександрівської, Лозуватської семирічок, Розсохуватської середньої школи. Викладав українську мову і літературу. Вірші, нариси А.А. Тітова друкувались в обласних, республіканських газетах і журналах. У 1985 році видав збірку поезій (Вінницька область). Похований у Кіровограді.

ТІТОВА ТАМАРА АРТЕМІВНА – педагог, організатор освіти. Народилася у 1932 році. Закінчила Розсохуватську СШ, Кіровоградський педагогічний інститут. Працювала у школах м. Кіровограда, заступником Міністра освіти Мордовії (Росія).

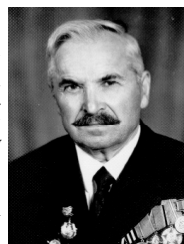
ТКАЧ МИКОЛА ЛЕОНТІЙОВИЧ – лікар, організатор охорони здоров'я. Народився 18 серпня 1937 року у селі Новогригорівці. Лікар-

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

хірург. Працював лікарем, заступником головного лікаря третьої міської лікарні (м. Кіровоград). З 1975 по 1987 рік – завідувачий відділом охорони здоров'я міськвиконкому. За його керівництва в місті Кіровограді збудовано 5 поліклінік із сучасним діагностично-лікувальним обладнанням, сучасну станцію швидкої допомоги, пологовий будинок, будинок дитини та ін. З 1987 року – головний лікар Кіровоградської міської лікарні швидкої допомоги – лікувального закладу, де цілодобово надають медичну допомогу. Щороку тут виконується майже п'ять тисяч операцій. За рік через лікарню проходять 12 тисяч пацієнтів. Заслужений лікар України. Проживає у Кіровограді.

ТРИОК ВАСИЛЬ ГЕРАСИМОВИЧ – педагог, самодіяльний художник. Народився у 1914 році в місті Малій Висці. Закінчив Маловисківську школу №3, художнє училище, педагогічний інститут. Працював учителем хімії і природознавства, директором школи в Кіровоградському районі. У роки Великої Вітчизняної війни командував батареєю. З війни повернувся інвалідом. Протягом двох десятиліть керував Плетеноташлицькою середньою школою. Викладав хімію у вищих навчальних закладах. Кілька його картин зберігаються у Світловодському музеї. Похований у м. Світловодську.

УСЕНКО ВІТАЛІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ – науковець, педагог. Народився у 1940 році у м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ №3 у 1957 році. Здобув вищу освіту. Кандидат наук. Викладає у вищому навчальному закладі. Проживає у Києві.

ФЕДОРЕНКО ВОЛОДИМИР ПИЛИПОВИЧ – артист, співак. Народився 8 червня 1947 року в м. Малій Висці у сім'ї колгоспника. Після закінчення 8-го класу Маловисківської СШ №4 навчався в профтехучилищі №12 м. Миколаєва, працював на суднобудівному заводі ім. Носенка. Під час служби у Радянській Армії був запрошений в ансамбль пісні і танцю Київського військового округу. 1969, 1970 – робітник Маловисківського цукрозаводу. У 1971-1976 роках навчався вокалу в Київській консерваторії. Був солістом Житомирського музично-драматичного театру, з 1982 року – соліст Харківського театру музичної

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

комедії. Зіграв більше 60 ролей у класичній опереті. Заслужений артист України (1993 р.). Проживає у Харкові.

ФЕДОРОВА ОЛЕКСАНДРА ДМИТРІВНА – партизанка. Народилася 22 лютого 1925 року у селі Великій Висці. Учасниця Великої Вітчизняної війни, партизанка-радистка (Котовськ, Молдова, Румунія). Була заарештована, засуджена до страти. Під час бомбардування втекла з в'язниці (м. Галац), зустрілась з радянськими військами, продовжила службу. Працювала в Генеральному штабі Збройних Сил у Москві. З 1947 року – начальниця фінансово-розрахункового відділу Луганського об'єднання «Промтовари».

ФІРСОВА НЕЛІЯ МИКОЛАЇВНА – художник. Народилася 20 травня 1947 року у с.Паліївці. Закінчила Одеське державне художнє училище. З 1974 року – художник Кіровоградських художньо-виробничих майстерень Художнього фонду УРСР. З 1977 року бере участь у всесоюзних та всеукраїнських виставках. Багато творів зберігаються у приватних колекціях. Член Національної Спілки художників України (1994).

ЦЕСАРСЬКИЙ СЕМЕН ГРИГОРОВИЧ – визначний організатор виробництва. Народився у 1887 році у с. Великій Висці. У 1915 році закінчив комерційне училище у м. Балті. З того ж року – служба в царській армії. З фронту повернувся до Єлисаветграда – був слухачем вищих технічних курсів. Три роки був бійцем Першої Кінної армії. До 1934 року працював у Наркомземі СРСР. Начальник будівництва Смоленського льонокомбінату. У 1938 році заарештований як «ворог народу». Через півтора року звільнений. У 1939 році відомий полярник І.Д. Папанін призначає щойно випущеного з в'язниці С.Г. Цесарського начальником будівництва судноремонтного заводу у Мурманську. Працював на будівництві Норильського гірничо-збагачувального комбінату. З 1945 по 1951 рік – начальник Головоморшляху, член колегії Міністерства морського флоту СРСР. Працював на будівництві морських портів на Чорному, Азовському морях. Начальник будівництва електростанцій на Півночі (Заполярь'я). Недовгий час працював начальником Красноярської ГЕС. У 1963 році

С.Г. Цесарському присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці. У серпні того ж року помер. Похований у Москві.

ЦИБУЛЬСЬКИЙ МИКОЛА ГРИГОРОВИЧ – педагог, журналіст. Народився 14 вересня 1937 року в селі Березівці у селянській родині. У 1956 році закінчив середню школу, працював бригадиром рільничої бригади, директором будинку культури. З 1959 по 1964 навчався у Кіровоградському педагогічному інституті імені О.С. Пушкіна. У 1964-1967 р.р. – учитель української мови і літератури, заступник директора, директор Докучаєвської середньої школи Устинівського району. З 1967 до 1980 року – на партійній роботі в Устинівському та Олександрійському районах. Закінчив вищу партійну школу та аспірантуру Київського інституту культури. З 1980 до 1997 року очолював управління з охорони державних таємниць у пресі. З 1997 року – кореспондент газет «Кіровоградська правда», «Народне слово». Член Національної Спілки журналістів України. Автор 8 наукових праць, друкувався в журналах «Україна», «Людина і світ». Був головою обласної організації книголюбів. Проживає у Кіровограді.

ЧАБАН ВІКТОР БОРИСОВИЧ – воїн-афганець. Народився 1965 року у місті Малій Висці. Закінчив Маловисківську середню школу №4. Загинув в Афганістані 1 серпня 1984 року. Нагороджений орденом Червоної Зірки. Похований у Малій Висці. Його іменем названа одна з вулиць у міста, ім'я викарбуване на плиті, що біля пам'ятника загиблим в Афганістані (Мала Виска).

ЧАБАНЕНКО СВГЕНІЯ МИХАЙЛІВНА – педагог, визначний громадський діяч. Народилася 12 листопада 1928 року у м. Малій Висці. Закінчила Кіровоградське педагогічне училище (1950), Одеський університет (1956). У 1950-1970 роках була на комсомольській, педагогічній та партійній роботі. Мала великі організаторські здібності і природжений хист до роботи з людьми та керівництва ними. Ці її якості особливо

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

проявилися у 1970-1986 р.р., коли вона працювала заступником голови облвиконкому. Завдяки своїй енергії, послідовності і наполегливості, вмінню чітко визначати пріоритети діяльності і спрямувати на їх реалізацію зусилля людей, вона зробила величезний внесок у розвиток освіти і науки, культури і мистецтва, охорони здоров'я і фізичної культури краю. З виходом у 1986 році на пенсію очолювала обласну організацію Товариства охорони пам'яток історії та культури, пізніше – Кіровоградську міську ветеранську організацію. Багаторазово обиралася депутатом обласної та Кіровоградської міської рад, мала низку державних нагород. За сприяння Є.М. Чабаненко (Гонитель) у Малій Висці побудовані СШ №3, районна лікарня, кілька інших об'єктів. Померла 24 вересня 2003 року. Похована у Кіровограді.

ЧЕМЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ – правознавець.

Народився 18 квітня 1950 року у селі Розсохуватці у багатодітній сім'ї. Коли Олександрові виповнилося 14 років, помер батько. Навчався у Новомиргородській та Кіровоградській школах-інтернатах. Працював електриком у колгоспі. Військову службу проходив у групі радянських військ у Німеччині – старший сержант, командир танка.

Після служби працює в органах внутрішніх справ. Починав дільничним інспектором у м. Маріуполі. Закінчив школу міліції, згодом – Київську вищу школу міліції (нині Академія внутрішніх справ). Пройшов шлях від рядового до генерал-лейтенанта, від оперативного працівника до начальника Головного управління карного розшуку України. Часто відвідує рідне село. У 2003 році брав участь в урочистостях, присвячених 80-річчю Маловисківського району.

ЧЕРЕВЧЕНКО ІВАН ДМИТРОВИЧ – військовий, викладач. Народився 26 жовтня 1921 року в селі Диминому. Навчався у Диминській семирічці. У 1938 році закінчив Маловисківську СШ №3, у 1941 – Харківське танкове училище. З 1941 року на фронті. Двічі горів у танку. У 1942 році після важкого поранення був направлений викладачем у танкове училище. Пізніше – заступник начальника цього училища. З 1981 року – викладач Харківського університету. Полковник.

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

Нагороджений орденами Червоної зірки, Богдана Хмельницького, медалями. Проживає у місті Харкові.

ЧЕРЕВЧЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ – педагог, науковець. Народився 1964 року у с. Лозуватці. У 1981 році закінчив Маловисківську СШ №3 з золотою медаллю, у 1985 – Кіровоградський педінститут, навчався в аспірантурі, кандидат філологічних наук. Працював викладачем у Криворізькому педінституті, нині – в Уманському педінституті. Закінчує працювати над докторською дисертацією.

ЧЕРНОВОЛ МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ – педагог, учений. Народився 25 травня 1950 року у с. Великій Висці. У 1972 році закінчив Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування за фахом інженер-механік. Подальше життя М.І. Черновола пов'язане з цим навчальним закладом – асистент, старший викладач, доцент, завідувач кафедри, доктор технічних наук, професор, академік інженерної академії, проректор, ректор інституту. Деякий час очолював Кіровоградську обласну державну адміністрацію. Завдяки особистим заслугам і зусиллям М.І. Черновола навчальному закладу надано статус Національного університету. Має державні нагороди. Заслужений діяч науки і техніки України.

ШВЕДЕНКО ПЕТРО ГРИГОРОВИЧ – учасник революційних подій. Народився 1896 року в с. Паліївці у сім'ї селянина. Наймитував, працював на цукрозаводі. Юнаком включився у революційну діяльність. Учасник першої Світової війни, революційних подій у Петрограді, штурму Зимового палацу. Входив до складу охорони уряду. До 1938 року служив в органах внутрішніх справ. Підполковник. З 1938 року проживав у Таганрозі (Росія). Працював у торговельних організаціях. Похований у Таганрозі.

ШЕВЧЕНКО ПАВЛО АНТОНОВИЧ – журналіст. Закінчив Маловисківську середню школу №3 в 1971 році з медаллю. Головний редактор тижневика «Україна і світ сьогодні». Проживає у Києві.

ШЕВЧЕНКО МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ – артист, співак. Народився 26

НАРОДИЛИСЯ НА МАЛОВИСКІВЩИНІ

березня 1923 року в с. Олексіївці (нині Маловисківського району). Закінчив 1956 року Київську консерваторію (у 1972-78 роках – її викладач). З 1955 до 1978 року – соліст Київського театру опери і балету. Партії: Микола, Меркурій («Нагалка-Полтавка», «Енеїда» Лисенка), Султан («Запорожець за Дунаєм» Гулака-Артемовського), Шевченко («Тарас Шевченко» Г. Майбороди), Онегін («Євгеній Онегін» Чайковського), Валентин («Фауст» Гуно). Народний артист Укаїрини. Помер 20 травня 1993 року в Києві.

ШЕВЦОВ СЕРГІЙ МИКОЛАЙОВИЧ – журналіст. Народився у м. Малій Висці. Вихованець Маловисківської СШ №3. Після закінчення Львівського вищого військового політичного училища працює журналістом у газетах військових з'єднань. Після закінчення військової академії – журналіст телестудії «Останкіно», газети «Советская Россия», начальник управління інформації і міжнародних зв'язків Головного управління внутрішніх військ м. Москви, нині – журналіст телестудії «Останкіно». Полковник. Проживає у Москві.

ШИШ ІВАН ОЛЕКСАНДРОВИЧ – знатний трудівник. Народився у с. Великій Висці. Працював на заводі «Червона Зірка» (Кіровоград). Герой Соціалістичної Праці. Проживає у місті Москві.

ЮЦЕВИЧ КОСТЯНТИН ХОМИЧ – учасник революційних подій. Народився у с. Нововознесенці. Підполковник. Начальник штабу бригади Котовського. Проживає у Москві.

ЯЦУЛА ГАННА МИКОЛАЇВНА – знатна трудівниця. Народилася у с. Великій Висці. Працювала в колгоспі. Герой Соціалістичної Праці (1948).

УКАЗ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР

Про присвоєння **Героя Соціалістичної Праці** передовикам сільського господарства Кіровоградської області Української РСР.

Відповідно до Указу Президії Верховної Ради СРСР від 29 березня 1947 року за одержання високих урожаїв пшениці і жита при виконанні колгоспом обов'язкових поставок і натуроплати за роботу МТС в 1947 році і забезпеченості насінням зернових культур для весняної сівби 1948 року присвоїти звання **Героя Соціалістичної Праці** з врученням ордена Леніна і золотої медалі „Серп і молот“:

Никифору Семеновичу Башловці,
Миколі Івановичу Голенку,
Ганні Гаврилівні Дробошевській,
Євгенії Платонівні Макаренко,
Агафії Миколаївні Матвієнко,
Ганні Миколаївні Яцулі,
Ользі Михайлівні Алексеєвій,
Ніні Митрофанівні Андрєєвій,
Григорію Федоровичу Жердію,
Катерині Давидівні Іванченко,
Марії Петрівні Мирзі,
Олені Пантелеївні Сагайдак,
Марії Миколаївні Саловій.

Голова Президії Верховної Ради СРСР
Секретар Президії Верховної Ради СРСР

М. Швейник.
О. Горкін

(Газета „Ленінська Правда” від 27.05.1948 року.)

**ЇХНЄ ЖИТТЯ
ПОВ'ЯЗАНЕ З
МАЛОВИСКІВЩИНОЮ**

АКІМОВ ВІКТОР ІВАНОВИЧ – герой війни. Народився 1 жовтня 1922 року в с. Купріянівці Тверської області (Росія). 3 червня 1941 року – на фронті. У 1943 році закінчив танкове училище, з 1944 року – командир танка. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно за виявлений героїзм у боях за звільнення Малої Виски (січень 1944 р.). Нині підполковник запасу, проживає у м. Волгограді (Росія).

АФАНАСЬЄВ ДАНИЛО ЯКОВИЧ – науковець. Закінчив Новомиргородське педучилище. Продовжив навчання. Життя присвятив науці, проблемам екології міста. Доктор біологічних наук, автор багатьох наукових праць, у тому числі – “Заплавні луки річки Велика Вись”.

БАЗИЛЕВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ОЛЕКСАНДРОВИЧ – відомий поет. Народився 14 серпня 1937 року в селищі Павлиші Онупріївського району Кіровоградської області. Закінчив Одеський університет. Працює на журналістській та видавничій роботі. З 1968 року систематично виходять його книги. Лауреат Шевченківської премії. Редактор журналу «Дніпро». Кілька разів відвідував Малу Виску та район – з групою українських поетів і письменників, з поетами і письменниками Кіровоградщини. Проживає у Києві.

БЕЗТАКА ПЕТРО МИНОВИЧ – педагог, науковець. Народився 1928 року в с. Шпаковому Новомиргородського району, але виріс на Маловисківщині. У 1949 році закінчив Хмельівську середню школу і вступив до Одеського університету ім. І. Мечникова. Перейшовши на заочне відділення, почав працювати (на запрошення згаданого тут В.Я. Ноги) у Хмельівській середній школі. У 1958-1960 рр. був директором Березівської СШ, обирався делегатом з'їзду вчителів України. З 1960 р. працював у Кіровоградському інституті удосконалення кваліфікації вчителів, а з 1963 року – впродовж 40 років – викладав у педагогічному інституті. Кандидат історичних наук, учасник підготовки тому “Історія міст і сіл Української РСР. Кіровоградська область”. Нині на пенсії. Проживає у Кіровограді.

БЕРЕЗНЯК ЄВГЕН СТЕПАНОВИЧ – розвідник, педагог, організатор освіти. Народився у 1914 році у м. Дніпропетровську. Навчався в Помічнлянській СШ №1, у Львівському педагогічному інституті. Відомий розвідник, учасник групи, що рятувала місто Краків від зруйнування гітлерівцями. Багато років працював начальником управління шкіл Міністерства освіти УРСР. Автор 6 монографій, понад 100 наукових праць. Писав, зокрема, про досвід Маловисківської СШ №3. Написав вступ до книги «Сучасники В.О. Сухомлинського». У 1981 році відвідував Малу Виску, вручав трудові книжки молодим учителям. Герой України. Почесний громадянин м. Кракова (Польща). Проживає у Києві.

БЛОШАПКА ВАСИЛЬ ВІКТОРОВИЧ – журналіст-краєзнавець. Народився 25 серпня 1959 року в місті Макіївці Донецької області. Закінчив Луганський педінститут. З 1982 року проживає в смт Олександрівці Кіровоградської області. Працював в Олександрівській СШ №1, кореспондентом-організатором радіомовлення, в редакції районної газети. Закінчив журналістський факультет вищої партійної школи. Член Національної Спілки журналістів України. Захоплюється історико-краєзнавчими пошуками. Написав більше сотні наукових робіт з історії краю, в тому числі – в співавторстві з професором, генералом Борисом Кузиком, зокрема «Кіровоградщина: історія та сучасність центру України». Значна увага в цій праці приділена висвітленню історії Маловисківщини. Лауреат краєзнавчої премії імені В. Ястребова.

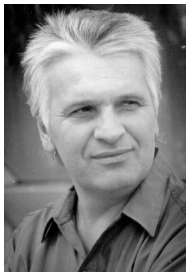
БІРЗУЛ ІВАН МИХАЙЛОВИЧ – знатний трудівник. Герой Соціалістичної Праці. Кілька десятиліть працював головним агрономом Маловисківського цукрокомбінату. Користувався високим авторитетом у громадськості міста, району, області. Помер. Похований у Малій Висці.

БІЛОГОРСЬКИЙ АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ – військовий. Учасник бойових дій за звільнення нашого району. Народився 11 серпня 1904 року. З листопада 1918 року – у Червоній Армії. Проїшов шлях від рядового до

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

генерал-лейтенанта. З 1943 року – начальник штабу 8 мехкорпусу, в складі якого брав участь у звільненні Маловисківщини, Кіровоградщини. Після Великої Вітчизняної війни – заступник командуючого Київським військовим округом, начальник військового училища. У 1975 році відвідав Малу Виску, Мар'янівку, Кіровоград, Олександрію. Похований у Москві.

БОСЬКО ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ – педагог, журналіст, мистецтвознавець. Народився 14 лютого 1950 року в м. Кіровограді. Після школи працював на фабриці, служив у Збройних силах, закінчив педагогічний інститут. Захоплювався дослідженнями в галузі образотворчого мистецтва. Працював у художньому музеї, газеті «Народне слово», нині – в інституті післядипломної освіти вчителів.

Досліджує біографії видатних людей, автор низки книжок, у яких вміщено багато матеріалів про визначних людей Маловисківщини. Неодноразово бував у Малій Висці. Член НСЖУ, лауреат премій ім. В. Ястребова та О. Осьмьоркіна.

БИКОВ ЛЕОНІД ФЕДОРОВИЧ – видатний кінорежисер і актор. Народився 12 грудня 1928 року в селі Знам'янці Донецької області. Л.Ф. Биков – народний артист України, лауреат Державної премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка. Його ім'я присвоєно одній з малих планет Сонячної системи. У Києві, у Парку Слави Леоніду Бикову встановлено пам'ятник. «Его любили все...» – так називається фільм, присвячений митцю, актору. У січні 1972 року Леонід Биков разом з групою акторів відвідав Малу Виску, побував у селах Маловисківщини.

БУТРИК ОЛЕКСАНДР СЕРГІЙОВИЧ – розвідник, партизан. Народився 14 січня 1923 року в селі Пугачівці на Житомирщині. У 1934 році батьки переїхали у Хмельський район. Олександр навчався у десятирічці, а після її закінчення восени 1940 року став курсантом Кременчуцької авіаційної школи. У 1941 році – помічник командира взводу автоматників. Після поранення закінчив курси молодших офіцерів зв'язку і був зарахований до резерву Українського штабу партизанського руху. Був розвідником, зв'язківцем у великих партизанських

ЇХНЕ ЖИТТЯ ПОВ'ЯЗАНЕ З МАЛОВИСКІВЩИНОЮ

з'єднаннях на території України, Польщі, Чехословаччини. Після закінчення війни певний час служив у армії, після демобілізації займав відповідальні посади на великих промислових підприємствах м. Києва. Обирався народним засідателем Верховного Суду України. Про О. Бутрика розповідається у кількох книгах, У 1985 році О.С. Бутрик відвідав Малу Виску, Хмельове, П'ятихатки.

ВЕРМЕНИЧ ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ – композитор. Народився 3 серпня 1925 року в селі Борисах Глобинського району Полтавської області. Автор пісень «Чорнобривці», «Чардаш», «Я мрію про море...». Заслужений діяч мистецтв України. У 1981 році відвідав м. Малу Виску, виступив з концертом у Маловисківській СШ №3.

ВОДОЛАЗКО СЕРГІЙ ПЕТРОВИЧ – воїн-афганець. Народився 3 серпня 1960 року в Кустанайській області. Середню школу закінчив у м. Архангельську (Росія), а коли сім'я переїхала на постійне проживання у село Мануйлівку Маловисківського району, закінчив Оникіївське профтехучилище. Служив у Радянській Армії. Навчався в Ленінградській школі прапорщиків. Загинув в Афганістані 12 червня 1984 року. Його ім'ям названа центральна вулиця у селі Мануйлівці.

ГАЙДАЄНКО ІВАН ДМИТРОВИЧ – військовий. Народився 29 лютого 1920 року в с. Піщаному Броді Добровеличківського району. Проживав у Кіровограді, Новгородці, Злинці, Малій Висці. З 1937 року – на військовій службі. Закінчив школу пілотів в Одесі. Учасник Великої Вітчизняної війни. Пройшов шлях від льотчика до командуючого повітряною армією. Працював у Генеральному штабі Радянської Армії, генерал-полковник. Проживає у Москві.

ГАЙДУЧЕНЯ СЕРГІЙ МИКОЛАЙОВИЧ – громадський активіст. Працював у заготівельній конторі Маловисківської райспоживспілки. Обирався депутатом Верховної Ради СРСР. Проживає у Малій Висці.

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

ГЕТЬМАНЕЦЬ ВАЛЕНТИНА ГРИГОРІВНА – журналістка. Народилася у селі Степанівці Устинівського району. У 1989 році закінчила факультет журналістики Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. Працювала кореспондентом Маловисківської районної газети, заступником відповідального секретаря обласної газети «Народне слово». Нині працює у видавництві «Поліграф-Терція».

ГЛАДУН ПИЛИП ПИЛИПОВИЧ – військовий, організатор виробництва. Народився 12 січня 1908 року в с. Глodosах Новоукраїнського району. Працював у гранітному кар'єрі, у майстерні з виготовлення пам'ятників і одночасно навчався. Служив у Червоній Армії, навчався у Київській школі Червоних командирів (1934 р.). Був командиром роти, батальйону, Велику Вітчизняну війну закінчив командиром полку. З 1947 року проживав у Малій Висці. Займав керівні посади в господарських організаціях міста.

ГНАТЮК ДМИТРО МИХАЙЛОВИЧ – видатний співак, театральний діяч. Головний режисер Національного академічного театру опери і балету України імені Т.Г. Шевченка, народний артист України, академік Академії мистецтв України. Герой Соціалістичної Праці, Герой України. У 1983 році виступав на сцені будинку культури у Малій Висці.

ГОЛОВАНЬ ЄВГЕНІЯ ОЛЕКСІІВНА – знатна трудівниця, організатор виробництва. Народилася 15 грудня 1925 року в с. Веселому Куті на Черкащині. Закінчила зоотехнічний технікум. У 1947-1955 роках – зоотехнік Маловисківського і Тишківського райвідділів сільського господарства. У 1965-1986 роках – голова колгоспу, с. Тишківка Добровеличківського району. Герой Соціалістичної Праці (1973).

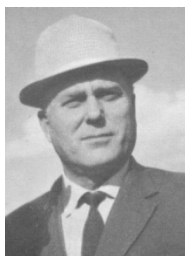
ГОРДЕЛАДЗЕ Т. – професор, астрофізик. У роки Великої Вітчизняної війни потрапив у полон. Працював різноробочим на складах Маловисківської контори «Заготзерно». Партизани Кіровоградської організації ім. Ворошилова у серпні 1943 року викрали вченого і 4-

офіцерів. Т. Горделадзе у повоєнні роки працював у Київському університеті ім. Т.Г. Шевченка.

ГОНЧАРЕНКО ВАЛЕРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ – поет, журналіст. Народився 23 квітня 1942 року в селі Мирній Долині Луганської області. Закінчив Кіровоградський педінститут. Працював у редакціях газет Кіровограда та Миколаєва. Керував літературною студією «Сівач». Член Спілки письменників України. Автор низки поетичних збірок та кількох п'єс. Не раз відвідував Маловисківщину. Помер 9 червня 2000 року. Похований у Кіровограді. Встановлена обласна літературна премія його імені.

ГРЕЧУХА МИХАЙЛО СЕРГІЙОВИЧ – державний діяч. Дитинство і юність провів у Малій Висці. Працював у Маловисківському цукрозаводі, на бурякових плантаціях в економії. Брав активну участь у революційних подіях 1917-1918 років. Учасник громадянської війни. Займав високі державні посади, був Головою Верховної Ради Української РСР.

ГУЛЯ ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ – організатор виробництва, громадський діяч. Народився 10 травня 1922 року у селі Червонозорівці Бобринецького району. Закінчив Златопільський зоотехнікум (1940 р.). З 1940 по 1947 рік перебував у лавах Радянської Армії. Брав участь у боях у роки Великої Вітчизняної війни. Двічі поранений. Обирався головою колгоспу, тривалий час був на партійній роботі, у тому числі – упродовж 18 років – першим секретарем Маловисківського райкому партії.

Герой Соціалістичної Праці. Помер 28 грудня 1986 року. Похований у Кіровограді

ДІДКОВСЬКИЙ ВАЛЕНТИН ЯКОВИЧ – учений-геолог. Народився 6 лютого 1914 року у с. Кодні на Житомирщині. Закінчив семирічку, робітфак, у 1938 році – геологічний факультет Київського університету. Працював молодшим науковим працівником в інституті геологічних наук Академії наук України. Учасник Великої Вітчизняної війни. Пройшов з боями від Дніпра до Волги,

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

від Волги до Ельби. Мав 22 нагороди. Захистив кандидатську (1948 р.), докторську дисертації (1964). З 1974 року член-кореспондент НАН України. Був завідувачем відділу, директором інституту геології НАН України. Автор близько 200 наукових праць.

В.Я. Дідковський брав участь у звільненні Кіровоградщини, Малої Виски. Будучи льотчиком, здійснив посадку літака в глибокому тилу ворога, щоб вручити наказ командирів танкового угруповання, яке вело бої у Малій Висці та Паліївці. Проживав у Києві. Помер 30 жовтня 1995 року.

ДОБРОВІЦЬКИЙ З.Л. – організатор медицини, науковець. З 1920 по 1925 рік працював головним лікарем Маловисківської лікарні. У 1925 році переїхав у Москву, працював у науково-дослідному інституті, став доктором наук, професором, зробив великий внесок у розвиток онкології.

ДОМАРАНСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ – педагог, організатор освіти, науковець. Народився на Волині. Працював учителем, директором школи, заступником директора обласного інституту удосконалення вчителів, начальником Кіровоградського обласного управління освіти і науки. Не раз відвідував школи Маловисківського району – сприяв виданню книги «Сучасники В.О. Сухомлинського» (автори – Г.М. Перебийніс, Н.А. Калиниченко), автор вступу до двох видань цієї книги. Цікавиться історією Маловисківщини, її видатними людьми. З цією метою у серпні 2005 року відвідав села Якимівку, Леніне, місто Малу Виску. Нині доктор філологічних наук, професор, головний консультант Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України, викладач національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Проживає у Києві.

ДОВГИЙ АНАТОЛІЙ МИКОЛАЙОВИЧ – організатор виробництва. Народився у м. Новомиргороді. Після закінчення середньої школи вступив до Одеського інституту зв'язку, який закінчив з відзнакою. Був головним інженером, начальником Маловисківського районного вузла зв'язку, заступником начальника обласного управління зв'язку, генеральним директором обласного управління «Укрпошта», згодом генеральним директором обласного АТ «Укртелеком», пізніше – заступником Міністра зв'язку України. Проживає у м. Києві.

ДМИТРЕНКО ЮРІЙ МИХАЙЛОВИЧ – письменник, журналіст, організатор роботи ЗМІ. Народився 4 травня 1951 року в с. Глудосах Новоукраїнського району. З чотирьох років проживав у с. Хмельовому, там закінчив середню школу. У 1973 році закінчив Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування. Працював у газетах Кіровоградщини, в тому числі – у Маловисківській районній газеті. Очолював інформаційно-видавниче агентство «Астрєя»

(м. Полтава), згодом – Полтавське обласне управління у справах преси. Член Національних Спілок журналістів та письменників України. Автор низки повістей та збірок казок для дітей. Проживає у м. Полтаві.

СРМОЛАЄВ ВОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ – лісівник, організатор виробництва. Народився 13 листопада 1958 року у м. Бершаді Вінницької області. У 1986 році закінчив Українську сільськогосподарську академію. З серпня 1997 року працював директором Оникіївського держлісгоспу, з 2004 року – на посаді генерального директора об'єднання «Кіровоградліс». Помер 9 березня 2005 року.

ЕРДЕЛІ ПЕТРО СЕМЕНОВИЧ у наші краї прибув у 1755 році разом з балканськими переселенцями, що, як відомо, утворили військово-землеробську колонію під назвою Нова Сербія. Прізвище Ерделі найчастіше зустрічається в Угорщині.

ЕРДЕЛІ ОЛЕКСАНДР СЕМЕНОВИЧ - (1826-1898). Родинний палац Ерделі - у селі Леніне (колишній Ерделівці). О.С.Ерделі протягом 16 років був губернатором Херсонщини, мав вищий державний ранг таємного радника. У некролозі в „Сборнике Херсонского Земства” значиться, що похований Олександр Семенович Ерделі в маєтку Ерделівці, що за 30 верст від станції Плетений Ташлик, у родинній усипальниці поблизу церкви. У книзі міського голови Олександра Пашутіна „Исторический очерк г. Елисаветграда” відзначається, що О.С. Ерделі сприяв спорудженню водогону, урочище відкриття якого відбулося 17 травня 1893 року. З іменем Ерделі пов'язують відкриття 8 вересня 1879 року Єлисаветградської чоловічої гімназії, заснування 1885

року нічного притулку на 150 чоловік. Почесний громадянин м. Єлисаветграда. У м. Херсоні є вулиця Ерделівська.

ЕРДЕЛІ ЯКІВ ГРИГОРОВИЧ — (23 жовтня 1856р.-?). У формулярі Ерделі Я.Г. значиться: «Член учетно-ссудного комитета по сельскохозяйственным кредитам, почетный попечитель Єлисаветградского земского реального училища, действительный статский советник. Из потомственных дворян Херсонской губернии, владеет 1554 десятинами земли в Єлисаветградском уезде. Попечитель Єлисаветградского уездного дворянства с 1892 года...».

Дійсний член Єлисаветградського товариства поширення грамотності. Мав дітей: Єгора, Ольгу, Гліба, Раїсу, Володимира. Дружина – дочка гвардійського капітана Віра Петрівна Живкович (нар. 23 жовтня 1856 року).

ЕРДЕЛІ Є.Г. – поміщик. Володів 2500 десятинами землі, невеликим сільцем. У 1838 році влаштував на своїй чудовій садибі поблизу річки Кільчень, в урочищі Копанки, прекрасну плантацію, що більше була схожа на парк. Парк-сад займав більше 12 десятин, був перерізаний каналами. Його родич Ерделі М.Я. купив у 1835 році 800 десятин землі поблизу Єлисаветграда, заклад сад на 25 десятинах. У ньому нараховувалося біля 200 порід дерев.

ЕРДЕЛІ ІВАН ГЕОРГІЙОВИЧ (1870 - 1939). Народився у с. Ерделівці, генерал, визначний діяч Білого руху, один із засновників Добровольчої армії. Ім'я Івана Ерделі неодноразово згадується на сторінках „Тихого Дону” Михайла Шолохова. Мав І.Г. Ерделі двох братів – Якова і Георгія, був одружений з Марією Кузьмінською (1868-1923), племінницею Софії Андріївни, дружини Льва Толстого. Помер І.Г. Ерделі в Парижі, похований на російському кладовищі Сен-Женев'єв-де-Буа. «Мешканцям» цього цвинтаря Роберт Рождественський присвятив вірш:

Здесь похоронены сны и молитвы.

Слезы и доблесть. «Прощай!» и «Ура!»

Штабс-капитаны и гардемарины.

Хваты-полковники и юнкера.

Белая гвардия. Белая стая.

Белое воинство. Белая кость...

Блаженные плиты травой зарастают.

Русские буквы. Французский погост.

Я прислоняюсь ладонью к истории.

Я прохожу по гражданской войне.

*Как же хотелось им в первопрестольную
Въехать однажды на белом коне...
Не было славы. Не стало и Родины
Сердца не стало. А память была...
Ваши сиятельства, их благородия –
Вместе – на Сен-Женевьев-де-Буа.*

ЖАДОВ ОЛЕКСІЙ СЕМЕНОВИЧ – воєначальник.

Народився 30 березня 1901 року в с. Нікольському на Орловщині (Росія). З 1919 року – в Радянській Армії. Учасник громадянської війни. У 1934 році закінчив військову академію. З 1941 року командував кавалерійським корпусом, з 1943 – 5-ю гвардійською армією, яка звільняла Україну, зокрема, Кіровоградщину, Маловісківщину. Герой Радянського Союзу. У повоєнні роки – начальник військової академії, головнокомандувач сухопутними військами. Генерал армії. Почесний громадянин м. Кіровограда, його іменем названа одна з вулиць обласного центру. Помер 10 листопада 1977 року. Похований у Москві.

ЖЕБРОВСЬКИЙ БОРИС МИХАЙЛОВИЧ – педагог, організатор освіти. Працював у Кіровоградському обкомі комсомолу. Відвідував школи Маловісківського району. У газеті «Известия» була надрукована його стаття «Учитель – это судьба», в якій розкривався досвід шкіл району, зокрема, Маловісківської СШ №3. Багато років завідував Київським міським відділом освіти. З 2005 року – перший заступник міністра освіти України. Підтримує зв'язки з педагогами, школами району.

ЖЕГЛАТИЙ ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ –

педагог, український діяч у діаспорі. Народився 8 вересня 1949 року у Новогеоргіївському (нині Світловодському) районі. Закінчив Павлівську середню школу, Кіровоградський педінститут (фізик). Працював учителем Світловодської СШ №3. Потім доля закинула його в м. Норильськ, де він очолював школу, а пізніше – міський відділ освіти. Досвід його роботи вивчали Міністерство освіти СРСР, Академія педнаук СРСР. Він був членом Міжнародної Євроазійської асоціації соціальних педагогів. Брав участь у міжнародних

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВІСКІВЩИНИ

семінарах у Берліні та Вашингтоні. Проректор інституту атомної енергетики (м. Обнінськ, Росія). Очолював українське земляцтво в Норильську. Брав участь у Всесвітніх форумах українців, які проходили у Києві. Відпустку проводить у Малій Висці, Світловодську. Пошуковець. Допомігав у виданні книг «Мала Виска», «Маловісківський район», «Маловісківщина у роки Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років», «Сучасники В.О. Сухомлинського».

ЖУКОВ ГРИГОРІЙ МИКИТОВИЧ – військовий, герой війни. Народився у 1902 році у м. Духовщині Смоленської області в сім'ї робітника. З 1920 року – в Радянській Армії. Учасник громадянської війни. На фронті у Велику Вітчизняну війну з 1941 року. 214 стрілецька дивізія, якою командував генерал Г.М. Жуков, брала участь у звільненні Кіровоградщини, у тому числі – Маловісківщини, Малої Виски. Герой Радянського Союзу. Помер у 1975 році. Похований у Москві.

ЗАХАРЕНКО (КОРНІЙЧУК) МАРИНА

ФЕДОТІВНА – катриса, педагог. Народилася 5 грудня 1921 року у селі Олександрівці на Херсонщині. З 1935 року сім'я Захаренків проживає у Малій Висці. Батько працював агрономом Маловісківського цукрокомбінату, Марина навчалася у Маловісківській СШ №3. Захоплювалася аматорським мистецтвом. У 1939 році вступила до Київського театрального інституту. З 1941 по 1943 рік перебувала на фронті. Після важкого поранення і лікування продовжила навчання. Після закінчення

працювала у Київському Академічному драматичному театрі ім. Івана Франка. У 1964 році вийшла заміж за драматурга О.Я. Корнійчука. Викладала у Київській консерваторії. Декілька разів відвідувала Малу Виску, у тому числі – рідну школу. Нині проживає у Санкт-Петербурзі разом із сином, відомим режисером, народним артистом Росії Володимиром Володимировичем Бортком. Написала книгу спогадів «І в пам'яті, і в серці».

ЗДАНЕВИЧ ВАЛЕНТИНА ТИМОФІВНА – журналіст, педагог. Народилася 28 серпня 1928 року у м. Фастові Київської області. Закінчила Київський університет. З 1961 по 1983 рік – завідувача відділом

редакції газети «Радянська освіта». У газеті висвітлювала життя шкіл Маловисківського району. Президент Фонду «Ветеран преси».

ЗИБІН ІВАН ФЕДОРОВИЧ – герой війни. Народився 24 жовтня 1925 року в с. Нижньому Березовому Білгородської області (Росія). З 1943 року – у Радянській Армії. Відзначився у боях за Малу Виску у час танкового рейду в січні 1944 року. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 10 березня 1943 року. З 1952 року проживає у м. Харкові.

КАМЕНЕВА МАЙЯ МИХАЙЛІВНА – знатна трудівниця. Народилася 30 квітня 1935 року в с. Сотницькій Балці Новоукраїнського району. У 1952-1955 роках працювала в Оникіївському лісгоспі, а в 1956-1990 роках – у колгоспі «Перемога» (с. Оникієве Маловисківського району). Тричі обиралася депутатом Верховної Ради України. Нагороджена орденом Леніна. Проживає в с. Оникієвому.

КАРПЕНКО-КАРИЙ (ТОБІЛЕВИЧ) ІВАН КАРПОВИЧ – видатний український актор, режисер, драматург. Народився 29 вересня 1845 року у с. Арсенівці Новомиргородського району. У молоді роки працював писарчуком, канцеляристом, чиновником у Малій Висці.

КИРИЧЕНКО МИКОЛА КАРПОВИЧ – радянський і політичний діяч. Народився у лютому 1923 року у с. Петропавлівці Харківської області. Навчався в учительському інституті. У 1941-1945 роках був у діючій армії. Після демобілізації – на партійній, радянській, комсомольській роботі. З квітня 1963 року – на Кіровоградщині, з 1965 року – перший секретар обкому партії. Не раз відвідував Маловисківщину. Зробив значний внесок в економічний, соціальний та культурний розвиток нашого краю. Герой Соціалістичної Праці. У серпні 1965 року виступив на республіканській науково-практичній конференції «Яким повинен бути

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

директор сучасної школи». У промові відмічав позитивний досвід роботи Павльської, Богданівської, Маловисківської СШ №3, Олександрійської № 10 та деяких інших шкіл. При ньому була започаткована реконструкція сіл та їх благоустрій.

КЛОЧЕК ГРИГОРІЙ ДМИТРОВИЧ – учений, письменник, педагогічний діяч. Народився 6 березня 1943 року в селі Грабовиці (нині – територія Польщі). Закінчив філологічний факультет Одеського університету ім. Мечнікова. Вчителював, директорував у школах Одеської області, був деякий час на партійній роботі. З 1979 року – у Кіровограді. Завідував кафедрою української літератури Кіровоградського педуніверситету. З 2005 року – ректор цього навчального закладу. Член Національної Спілки письменників України (1983 р.), доктор філологічних наук, професор, академік Академії вищої школи України. Автор низки навчально-методичних посібників та монографій, понад 200 публікацій, більше десяти книг. Фундатор видавництва «Степова Еллада». Лауреат літературної премії ім. Є. Маланюка. Неодноразово відвідував Малу Виску. Залишив відгуки про місто, його людей.

КОБИЛЬЧАК МИХАЙЛО МИТРОФАНОВИЧ – радянський і партійний діяч. Народився 15 серпня 1918 року на Гайворонщині. У 1967-1982 роках – перший секретар Кіровоградського обкому партії. Герой Соціалістичної Праці. Не раз відвідував Маловисківщину. Автор статті «Все в школі починається» («Правда», 1979 р. 3 квітня), в якій іде мова про досвід роботи Маловисківської СШ №3. Помер 12 серпня 2004 року. Похований у Києві.

КОЗИРЄВА ОЛЬГА ІВАНІВНА – журналіст, літератор. Народилася у 1932 році у місті Сталінграді. Її батьки Іван Якович і Марія Григорівна – уродженці села Злинки. У 1929 році вони поїхали будувати Сталінградський тракторний завод. Офіцер І.Я. Козирєв загинув на фронті. О.І. Козирєва разом з матір'ю та братиком, який народився у січні 1942 року, пережили страхіття Сталінградської битви (переховувались у підвалах, добирались до Волги, у час незгасаючих боїв їм вдалося перебраться на східний берег річки). Десятирічна Оля була поранена, а брат помер. Рухаючись за фронтом, Ольга з матір'ю все ж добралися до

Злинки, деякий час проживали у рідних. Повернувшись у Сталінград, О.І. Козирева стала відомим журналістом, присвятила життя вивченню Сталінградської битви. Автор книг, нарисів, фільмів. Проживає у Волгограді.

КОНДРАТЮК ЮРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ (ОЛЕКСАНДР ГНАТОВИЧ ШАРГЕЙ) – учений,

винахідник, один із фундаторів ракетної техніки, теорії космічних польотів. Народився у Полтаві 21 червня 1897 року. Виховувався у свого діда – земського лікаря Я.М. Дацека. У 1916 році закінчив гімназію і вступив до Петербурського політехнічного інституту. Незалежно від К.Е. Цюлковського у 1918-1919 рр. розробив основи космічних польотів і конструювання космічних кораблів.

Працюючи у Малій Висці, продовжував роботу над цією темою. Допрацьована робота у 1929 році вийшла в Новосибірську під назвою “Завоювання міжпланетних просторів”. Упродовж 4 років (1921-1925) перебував у наших краях, був машиністом, кочегаром, механіком на Маловисківському цукровому заводі. У 1933 році очолив у Харкові групу з проектування і будівництва найбільшої в світі Кримської вітроелектростанції. Розробки Кондратюка з питань будівництва залізобетонних веж використані при спорудженні Останкінської телевежі. Багато його відкриттів використовуються в міру розвитку космонавтики. Учений загинув на фронті під час Великої Вітчизняної війни (гадають - у 1942 році, в Орловській області). Його іменем названо кратер на зворотному боці Місяця. На честь Кондратюка на станції Криловській (Північний Кавказ), де він працював, зведено меморіальний комплекс. У 1987 році у Полтаві відкрито музей Ю.В. Кондратюка. На головному корпусі Маловисківського цукрового заводу встановлено меморіальну дошку. У місцевому музеї є експозиція, присвячена творчості Ю.В.Кондратюка.

КОРИНЬ АНТОНІНА МИХАЙЛІВНА – літератор, дослідник фольклору. Народилася у серпні 1948 року в с. Софіївці Чернігівської області. Редактор

та вчений секретар Кіровоградської обласної бібліотеки ім. Д.І. Чижевського. Декілька разів відвідувала Маловисківщину. Висвітлювала життя району, розповідала про відомих людей нашого степового краю.

КОЧЕРГА ПАВЛО ЄВТИХІЙОВИЧ – герой війни. Народився 28 серпня 1911 року у селі Крупське Кіровоградського району в сім'ї службовця. Закінчив 5

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВІСКІВЩИНИ

класів. Працював будівельником у місті Анапа. З 1933 року – у Радянській Армії. У 1937 році закінчив військово-піхотне училище в місті Краснодарі. У боях Великої Вітчизняної війни – з листопада 1942 року. Брав участь у звільненні Києва. Його рота на плацдармі с. Лютіж відбила 8 атак ворога, примусила його відступити. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 13 листопада 1943 року. З грудня 1946 року – в запасі. У 1952 році закінчив технікум підготовки працівників сільського господарства, працював агрономом, головою сільської ради. Проживав у селі Нововознесенці, де й похований.

КРИВОХИЖА АНАТОЛІЙ МИХАЙЛОВИЧ – видатний хореограф і дослідник фольклору. Народився 1 грудня 1925 року у м. Кіровограді. Дитинство пройшло в с. Копанках Маловісківського району. Мати вчителювала, батько працював на станції Капустине (с. Злинка). Закінчив інститут фізкультури в м. Омську (Росія). Організатор і керівник Заслуженого самодіяльного ансамблю танцю України «Ятрань» (1957-1986). У 1986 році організував і очолив при обласній філармонії театр української музики, пісні і танцю «Зоряни», який нині має статус академічного. Заслужений працівник культури, заслужений діяч мистецтв, народний артист України. Виховав плеяду хореографів, що здобули визнання в Україні та за кордоном. «Ятрань» та «Зоряни» разом зі своїм керівником багаторазово відвідували Маловісківщину. Проживає у Кіровограді.

КУДАШЕВА РАЇСА АДАМІВНА – поетеса. Народилася у 1878 році у сім'ї московського службовця. Належить до відомого роду Кудашевих. По закінченні гімназії працювала гувернанткою, вчителювала у міських школах, займала посаду бібліотекаря. Друкувалась з 1896 року переважно у журналах «Малютка», «Светлячок», «Солнышко». Написала близько 200 творів. Її вірш «В лесу родилась ёлочка», написаний у 1903 році, співали тисячі-тисячі дітей, хоча вперше під прізвищем автора надрукований лише у 1941 році. Померла у 1964 році.

КУДАШЕВ СЕРГІЙ – науковець. Представник роду Кудашевих, причетних до історії Маловісківщини. Працював у науково-дослідному інституті поряд з Корольовим. У складі ополчення загинув при обороні Москви. Одному із представників цього роду (прадіду) Державін присвятив

рядки вірша «Певец во стане русских воинов», другому Кутузов вручив іменну шаблю «За хоробрість» (своєму зятю, який загинув у бою у 1813 році).

КУЗНЕЦОВ ВІТАЛІЙ ГЕОРГІЙОВИЧ – організатор виробництва. Працював у 1959-1962 роках першим секретарем Маловисківського райкому Компартії України. Потім очолював Знам'янську міську парторганізацію, а пізніше – облсільгосптехніку. Кандидат економічних наук. Проживає у Кіровограді.

КУЗНЕЦОВ ГЕОРГІЙ ВІТАЛІЙОВИЧ – науковець. Народився у 1949 році у м. Кіровограді. У 1963-1965 роках навчався у школах Малої Виски. Доктор технічних наук, професор, академік Української академії інформатики, завідуючий кафедрою «Електроніка і обчислювальна техніка» Дніпропетровської гірничої академії. Проживає у Дніпропетровську.

ЛЕВЧЕНКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА – письменниця, військовий історик. Народилася 15 березня 1924 року у місті Кадіївці (Стаханов) Луганської області в сім'ї робітника. З 1941 року – на фронті. У 17 років, після закінчення школи – санінструктор, у 21 рік – старший лейтенант-танкіст, у 28 – майор танкових військ, у 32 – підполковник (після закінчення двох військових академій – у 1952 та 1955 роках). У 1965 році присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Подвиги своїх однополчан І.М. Левченко описала в кількох книгах. У складі 7 мехкорпусу брала участь у звільненні південної частини нашого району (11-14 березня 1944 року). Померла 18 січня 1973 року. Похована в Москві.

ЛИТВИНЕНКО ТРОХИМ ОПАНАСОВИЧ – герой війни. Народився 18 жовтня 1910 року у селі Степанівці Канівського району на Черкащині. Сім'я тривалий час проживала у селі Хмельовому. Тут Т.О. Литвиненко закінчив семирічку, працював на Маловисківському заводі. Після закінчення технікуму у 1932 році закінчує Одеську танкову школу, у 1934 – Одеську, а в 1935 –

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

Ворошиловградську військово-авіаційну школу. Служив у частинах винищувальної авіації. Учасник радянсько-фінської війни 1939-1940 років. З 1941 року – штурман 191 винищувального полку (Карельський фронт). Здійснив 167 бойових вильотів, у 41 повітряному бою знищив 20 літаків противника. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 2 листопада 1944 року. З 1945 – підполковник, командир військової частини. З 1946 року жив у Ленінграді, згодом у Києві. Помер 14 вересня 1963 року.

ЛИСЕНКО ТРОХИМ ДЕНИСОВИЧ – академік. У 1936 році відвідав Малу Виску. Зустрічався з виборцями. Балотувався у Верховну Раду СРСР.

ЛОГВИНЕНКО ВІТАЛІЙ АНДРІЙОВИЧ – письменник. Народився 28 січня в с. Дическуловому Новоукраїнського району. Був головою Одеської письменницької організації. Член Національної спілки письменників України. Кілька разів відвідував Маловисківський район. Висвітлював життя нашого району. Помер 15 вересня 1990 року.

МАЗАРЧУК ЛАВРЕНТІЙ ФЕДОРОВИЧ – герой війни. Народився у 1906 році у селі Капустинцях Володарського району Київської області. До 1944 року проживав у селі Олексіївці Мар'янівської сільської ради Маловисківського району, працював у відділку радгоспу. Призваний у 1944 році Маловисківським райвійськкоматом. Гвардії сержант, кулеметник окремої зенітно-кулеметної роти. Повний кавалер ордена Слави. Після демобілізації проживав у рідному селі. Помер. Похований у Капустинцях.

МАКІВЧУК ФЕДІР ЮРІЙОВИЧ – відомий журналіст, письменник. Народився у 1910 році. Кілька десятиліть очолював журнал «Перець». У 1976 році відвідав Маловисківський район. У своїх публікаціях у числі перших подав думку про необхідність будівництва нового приміщення для Маловисківської СШ №3.

МАМУНЯ ВАСИЛЬ ЗАХАРОВИЧ – організатор виробництва, герой війни. Народився 26 грудня 1924 року у селі Жовтневому Новомиргородського району. У 1940 році закінчив 8 класів. Працював у колгоспі. З 1944 – в Радянській Армії. Брав участь у звільненні Правобережної України, Молдавії, Румунії, Югославії, Угорщини, Австрії. Нагороджений орденами Слави II і III ступеня. Працював бухгалтером колгоспу, відділу сільського господарства

Хмельівського району, заступником голови Хмельівської районної ради. З 1959 – голова колгоспу. Герой Соціалістичної Праці. Проживає у с. Хмельовому.

МАРКО ВАСИЛЬ ПЕТРОВИЧ – літературознавець, науковець. Народився 6 січня 1945 року у с. Руському Полі Закарпатської області. Викладач кафедри української літератури Кіровоградського державного педуніверситету ім. В. Винниченка. Доктор філологічних наук, професор. Автор понад 300 праць. Відвідував школи Маловисківського району, уроки вчителів, брав участь у виїзних засіданнях кафедри у школах міста Малої Виска.

МАТВИСІВ БОГДАН МИХАЙЛОВИЧ – поліграфіст. Народився 4 червня 1940 року у с. Золиці Рава-Руського району на Львівщині. Закінчив середню школу, Львівський поліграфічний технікум. З 1958 року працює в Маловисківській друкарні – інженером, директором (1968). За його сприяння побачили світ книги «Мала Виска», «Школа над Виссю», «Чорний гумор», «Маловисківський район», книги поетів-початківців, самодіяльних композиторів.

МАХНО НЕСТОР ІВАНОВИЧ – повстанський ватажок, воєначальник. Народився 27 січня 1888 року у с. Гуляйполі (Запорізька область). У 1918 році створив «вільні батальйони революції» та партизанські загони, що склалися з селян. Вів бойові дії на території нинішньої Кіровоградщини, в тому числі – Маловисківщини. Помер 1934 року в одному з паризьких шпиталів. Похований на кладовищі Пер-Лашез.

МАХНО ЮРІЙ ІВАНОВИЧ – педагог, тренер, організатор спорту. Народився 1938 року в Кіровограді, закінчив факультет фізвиховання педінституту (1962), був на викладацькій та тренерській роботі в м. Світловодську, очолював міську організацію ФСТ «Авангард». У 1975-1982 рр. працював у футбольній команді «Зірка», в т.ч. головним тренером. Має звання Заслужений тренер України. З 1985 року очолює обласну організацію сільських спортсменів – «Колос». Як голова «Колосу» став одним із фундаторів літнього дитячого спортивно-оздоровчого табору

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

“Олімпієць” у селі Великій Висці, де впродовж більше десяти років організовував оздоровлення учнів дитячо-юнацьких спортивних шкіл області.

МЕЛЬНИЧУК СЕРГІЙ ГАВРИЛОВИЧ – педагог, науковець. Народився 14 січня 1931 року у селі Червоному Куті Одеської області. Викладач, декан педагогічного факультету, проректор з наукової роботи Кіровоградського педуніверситету ім. В. Винниченка. Доктор педагогічних наук, професор. Відвідував школи Маловисківського району, брав участь у виїзних засіданнях кафедри.

МИРГОРОДСЬКИЙ ПЕТРО ЛЕОНТІЙОВИЧ – педагог, організатор освіти. Народився на станції Кролевіці на Сумщині. Тривалий час батько працював на роз’їзді Войнівці (4 км від Малої Виски). У 1918 році закінчив Маловисківську земську двокласну школу, у 1930 році – Чернігівський інститут народної освіти. Працював завідуючим Городнянським районним відділом освіти Чернігівської області, викладачем, заступником директора Запорізького інженерно-будівельного інституту, завідуючим Запорізьким обласним відділом освіти (1939 р.). Брав участь у Великій Вітчизняній війні, був тяжко поранений. Десять років працював заступником голови Львівського облвиконкому. З вересня 1955 року – перший заступник Міністра освіти УРСР. Усі роки підтримував зв’язки з школами Маловисківщини. При його активному сприянні побудовано приміщення Маловисківської СШ №3.

МОРОЗ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ – відомий державний і політичний діяч. Депутат Верховної Ради України, обирався Головою Верховної Ради України. Голова Соціалістичної партії України. Неодноразово відвідував Маловисківський район, місто Малу Виску.

М’ЯТОВИЧ ВАЛЕРІЙ ПАВЛОВИЧ – журналіст. Народився 15 лютого 1952 року в с. Кальниболоті Новоархангельського району. Дитинство і юність провів у селах Новогригорівці та Хмельовому Маловисківського

ЇХНЕ ЖИТТЯ ПОВ'ЯЗАНЕ З МАЛОВИСКІВЩИНОЮ

району. У 1969 році закінчив Хмельівську середню школу, в 1975 – Одеський державний університет ім. І.І. Мечнікова. Юрист. З 1975 року працює в пресі. Очолював редакції районних газет, з 1990 року – головний редактор обласної газети «Народне слово». Заслужений журналіст України. Проживає у Кіровограді.

НАУМОВ МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ – генерал-майор, командир партизанського загону. У січні 1943 року його загін вирушив із сумських лісів, форсував Дніпро і на світанку 10 березня ввійшов у село Патрине-Микольське (нині Первомайське). Тут відбувся бій з ворогом. Зустрівшись з шаленим вогнем, фашисти відступили. Невдалим виявився і наліт німецької авіації (бомби впали біля Ерделівки). Вночі з'єднання через Полохівку, Нововознесенку, Спаське, П'ятихатки попрямувало на Шляхове, Новоархангельськ...

НАУТА ТАМАРА ФЕДОРІВНА – педагог. Народилася 15 грудня 1931 року у с. Тишківці Добровеличківського району. У 1956 році закінчила Кіровоградський педінститут. У 1953-1966 роках – учителька, директор Кіровської СШ Маловисківського району. У 1966-70 роках очолювала Новоархангельське райвно, у 1973-87 – голова Новоархангельського райвиконкому. Депутат Верховної Ради України 9, 10 скликань (1975-85), член її Президії (1980-85).

НИКОЛАЄВСЬКА ЛЮДМИЛА ПАВЛІВНА – поетеса. Народилася у Кіровограді. Редактор обласного телебачення. Брала участь у створенні багатьох фільмів про Маловисківщину, Малу Виску, людей нашого краю (фільми «Мала Виска», три фільми про заслуженого вчителя України Перебийноса). Видала кілька поетичних збірок. Проживає у Кіровограді.

НИКОЛАЄНКО СТАНІСЛАВ МИКОЛАЙОВИЧ – педагог, організатор освіти, державний діяч. Народився 9 лютого 1956 року в селі Богданівці Знам'янського району. У 1978 році закінчив Українську сільськогосподарську

академію. Викладач сільськогосподарського технікуму, директор профтехучилища, начальник управління освіти Херсонської облдержадміністрації, доцент Херсонського педуніверситету, президент Всеукраїнської асоціації працівників профтехосвіти, секретар Політради Соціалістичної партії України. З 1994 року – голова Комітету освіти і науки Верховної Ради (депутат трьох скликань), міністр освіти і науки (з 2005 року), академік. У 2003 році відвідав Маловисківський район, вручив Оникіївській школі обладнання для комп'ютерного класу.

НОГА ВАСИЛЬ ЯКОВИЧ – заслужений вчитель України, відомий в області педагог, директор школи. Народився у селі Глудосах Новоукраїнського району. У повоєнні роки очолював Хмельівську ЦШ.

ОМЕЛЬЯНЕНКО ВІТАЛІЙ ЛУКИЧ. Кандидат педагогічних наук, викладач, завідуючий кафедрою педагогіки Кіровоградського педінституту (1970-1975 рр.). Здійснював постійне шефство над школами району, брав участь у районних науково-практичних конференціях, проведенні зльотів молодих учителів.

ПАНЧЕНКО ВОЛОДИМИР ЄВГЕНОВИЧ – літературознавець, критик, краєзнавець. Народився 2 вересня 1954 року у с. Демидівці на Одещині. З 1985 року викладач Кіровоградського державного педагогічного інституту. Доктор філологічних наук, професор, член Національної Спілки письменників України. Народний депутат України (1990-1994). Очолював обласну письменницьку організацію (1985-1991). З 2002 року – віцепрезидент Києво-Могилянської академії (Київ). Автор цілої низки книг та кіносценаріїв, лауреат премій імені В. Винниченка, В. Ястребова та Українського фонду культури. Вивчаючи життєвий шлях О.В. Кондратюка, С.А. Подолинського, генерала Самсонова, Володимир Євгенович неодноразово зустрічався з автором цієї книги.

ПЕТРАКОВ ВІКТОР ВАСИЛЬОВИЧ. Народився 3 січня 1948 року у місті Василькові Київської області. Закінчив Кіровоградський та Полтавський педінститути. Тривалий час був на комсомольській роботі – у м. Світловодську, Кіровоградському обкомі комсомолу, у ЦК ВЛКСМ. Деякий час працював за кордоном. Нині – начальник управління із збереження культурних цінностей (Федеральна служба Росії). Захоплюється краєзнавством, вивчає історію Єлисаветградського краю, Нової Сербії, Єлисаветградського кавалерійського училища, поглиблено вивчає життєвий шлях Ю.В. Кондратюка, генерала Самсонова, представників родини Кудашевих. Кілька разів разом з художником П.П. Оссовським відвідував Маловисківщину – Малу Виску, Леніне (Ердєлівку), Якимівку. Співробітничав з краєзнавцями Маловисківщини. Автор книги «Маленький Париж» (про Кіровоград). Проживає у Москві.

ПЕТРОВ ІГОР СТАНІСЛАВОВИЧ – моряк далекого плавання. Народився 23 липня 1962 року в м. Новоукраїнці. Дитинство, юність провів у с. Плетеному Ташлику, м. Малій Висці. Закінчив Маловисківську СШ №3 та Одеське вище інженерно-морське училище. Працює в Українському Дунайському пароплаванні – помічник капітана, капітан далекого плавання. Проживає у м. Одесі.

ПЕТРУШЕНКО ЛЕОНІД МИХАЙЛОВИЧ – герой війни. Народився 2 грудня 1924 року у селі Жовтневому Новомиргородського району. З березня 1943 – у діючій армії, повний кавалер ордена Слави. Працював інструктором Хмельівського райвиконкому. З 1961 року – інспектор Маловисківського райвідділення Держстраху. У подальші роки – голова Панчівського споживчого товариства (Новомиргородський район).

ПОДОЛИНСЬКИЙ СЕРГІЙ АНДРІЙОВИЧ. Народився 30 липня 1850 року у селі Ярославцях на Київщині. Дитинство Сергія пройшло у Ярославцях та у маєтку діда у Малій Висці. Навчався в університетах Києва, Парижа, Відня. У 1876 році захистив дисертацію з медицини. Працював земським лікарем у Новомиргороді та Київському денному притулку для дітей. Тривалий час жив за кордоном. Там з'явилися його книги «Життя і здоров'я людей на Україні», «Труд людей і збереження енергії», «Соціалізм та єдність фізичної сили» та ін. У ті роки мав знайомство з К. Марксом та Ф.

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

Енгельсом. Разом з М. Драгомановим та М. Павликом видавав журнал «Громада». За популяризацію ідей соціалізму переслідувався. Помер у 1891 році, похований у Києві.

ПОГРІБНЯК АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ – партійний керівник, науковець. Народився 1935 року на Житомирщині. Був на комсомольській та партійній роботі, в тому числі – секретарем Кіровоградського обкому партії – куратором гуманітарної сфери. Кандидат історичних наук, у своїй книзі «Молодым – знання, убежденность» розповідає про успіхи у навчально-виховній роботі Маловисківської СШ №3, трудові досягнення наших земляків.

ПОЗНАНСЬКА НІНЕЛЬ ФЕДОРІВНА – геолог, науковець. Народилася в 1936 році у м. Харкові у сім'ї військового. Батько загинув під Сталінградом. З 1944 року сім'я проживає у Києві, де вона навчалась у середній школі. У 1958 році закінчила Львівський університет, за фахом фізик. З 1958 по 1963 рік працювала в Київській експедиції «Укргеофізрозвідка», досліджувала фізичні властивості гірських порід. З 1963 року – в інституті геофізики Національної Академії наук України. Кандидат наук, має більше 70 наукових праць з питань дослідження земної кори, якості мінеральних ресурсів. Видала 9 посібників для учнів середньої школи. Посібники експериментуються у школах Маловисківського району. У 2000 році відвідала Малу Виску, зустрічалася з учителями географії шкіл району. Проживає у Києві.

ПОНОМАРЕНКО НАДІЯ ВОЛОДИМИРІВНА – педагог. Народилася у 1950 році. Після закінчення педагогічного інституту працювала вчителькою мови і літератури у Хмельській восьмирічній школі. У 1983 році їй присвоєно звання заслуженого вчителя України. Про її багатий досвід розповідається у книзі «Сучасники В.О. Сухомлинського», а також у газетах. З 1984 року проживає і працює у місті Бахчисаряї (Крим).

ПОПОВ ЛЕОНІД ІВАНОВИЧ – льотчик-космонавт, двічі Герой Радянського Союзу, генерал-майор авіації. Народився 31 серпня 1945 року

ЇХНЕ ЖИТТЯ ПОВ'ЯЗАНЕ З МАЛОВИСКІВЩИНОЮ

у м. Олександрії. У 1981 році проїздом відвідав Малу Виску. Оглянув місто, зустрівся з його мешканцями.

ПОПОВКІН ЄВГЕН ЮХИМОВИЧ – письменник, журналіст. Народився 26 лютого 1907 року в с. Петроострові Новомиргородського району. Працюючи з 1923 по 1928 рік в Кіровоградському окружкомі комсомолу, неодноразово відвідував Малу Виску.

ПУШКІН ОЛЕКСАНДР СЕРГІЙОВИЧ (6 червня 1799–10 лютого 1837 року) – видатний російський письменник, поет. Повертаючись у Санкт-Петербург з Одеси (1824 р.), проїздом відвідав Малу Виску.

РЕШЕТОВ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ – педагог, науковець, композитор. Народився 4 липня 1937 року у с. Петровому Кіровоградської області. Закінчив Ленінградський державний університет, працював на господарській і партійній роботі, завідував відділом науки і навчальних закладів обкому партії. З 1977 працює у Кіровоградському інституті сільськогосподарського машинобудування (нині – Національний технічний університет), завідувач кафедри філософії. Кандидат філософських наук. Автор понад ста наукових праць. Пише пісні – автор 4 пісенних збірок. Підтримує тісні зв'язки з школами Маловисківщини.

РИГАЧИН МИКОЛА ІВАНОВИЧ – герой війни. Народився 19 травня 1919 року в селі Задній Медвежогірського району Карелії (Росія). З 1938 року в Радянській Армії. У перший рік війни потрапив у полон. У роки окупації проживав у селі Злинці. З травня 1944 року – на фронті. У бою за місто Крайцбург (Ключборг, Польща) в числі перших увірвався в місто, захопив трьох полонених і передав їх у штаб. Героїзм проявив під час боїв за місто. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно посмертно (10 квітня 1945 року). Похований у місті Ключборг.

РОЗЕНБЕРГ АРОН ЯКОВИЧ – педагог, науковець. Народився 21 грудня 1923 року у с. Городниці на Житомирщині. Після закінчення з відзнакою середньої школи вступив до інституту журналістики (Харків). Брав участь у бойових діях Великої Вітчизняної війни. Працював учителем, директором школи, методистом Кіровоградського інституту удосконалення

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

кваліфікації вчителів. Викладав на кафедрі педагогіки, завідував кафедрою педагогіки Кіровоградського педінституту (університету). Доктор педагогічних наук, професор. Автор більше 300 наукових робіт, з них 60 – посібники, монографії, книги. Відвідував школи Малої Виски, вивчав досвід учителів, популяризував його, керував науковою роботою автора цієї книги. Помер у лютому 2006 року.

РОЗЛІВАНСЬКИЙ ВАСИЛЬ ЯКОВИЧ – поет, журналіст. Народився у 1922 році в Новосибірській області (Росія). Учасник оборони Москви, звільнення України, Кіровоградщини, у тому числі – Маловисківського району. Сорок років присвятив журналістській роботі. Автор кількох збірок поезій. Кожну з своїх книг він обов'язково надсилав у Малу Виску. У вірші «Глибокий рейд» є такі рядки:

*Сражались смело мы тогда
(А рейд был труден и неблизкий).
Да будет памятна всегда,
На все грядущие года –
Сестра родная наша – Виска.*

РОМАНЕНКО БОРИС ІВАНОВИЧ. Дослідник життєвого шляху і наукової діяльності Ю.В. Кондратюка (О.Г. Шаргея), академік. Автор книги «Юрій Васильєвич Кондратюк» (1988, «Знання»), кількох сотень статей, двох кінофільмів. Часто відвідував Малу Виску, передав музею близько 150 документів (копії), книг, журналів, газет, в яких надруковані матеріали про Ю.В. Кондратюка. Проживає у місті Істрі (Росія).

РОТМІСТРОВ ПАВЛО ОЛЕКСІЙОВИЧ – військовий, полководєць, герой війни. Народився 6 липня 1901 року в с. Скоровому Семжарівського району Тверської області (Росія). З 1919 року у Радянській Армії. Закінчив військову школу, військову академію (1934 р.). Командир полку, танкової бригади, танкового корпусу (1942), 5-ї танкової армії (1934). Армія брала участь у звільненні України, Кіровоградщини, зокрема, і Маловисківського району. Доктор наук, професор. Начальник військової академії. Головний

маршал бронетанкових військ. Герой Радянського Союзу. Помер 6 квітня 1982 року. Похований у Москві.

РЯБЧЕНКО ІННА ОЛЕКСАНДРІВНА – поетеса.

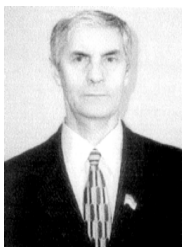
Народилася 22 листопада 1970 року в селі Антонівці Шполянського району Черкаської області. Закінчила Новоархангельську середню школу. Навчалася в Білоцерківському сільськогосподарському інституті. Закінчила Кіровоградський педуніверситет (заочно). З 1997 року працює кореспондентом районної газети «Маловисківські вісті». Вірші друкує з 1994 року – в газеті «Маловисківські вісті», в альманахах «Дніпро», «Зерна», «Борисфен». Збірки: «У кольорі грози», «Засмаглим димом пахне вечір». Переможець конкурсів «Гранослов-2000», обласного (2002). Член обласної організації Спілки письменників України (2003).

РЯЗАНОВ А.М. – військовий. Полковник, командир 193-ї авіаційної дивізії, учасник Великої Вітчизняної війни, національно-революційної війни в Іспанії. Загинув під час боїв за визволення Малої Виски 29 квітня 1944 року. Рідні А.М. Рязанова проживають у Москві.

САВЧЕНКО БОРИС ІВАНОВИЧ – кінорежисер.

Народився в м. Одесі. Заступник голови Спілки кінематографістів України, президент Гільдії кінематографістів України, заслужений діяч мистецтв України. Режисер фільму «Кондратюк» (1997). Велику частину цього фільму створено у Малій Висці. Б.І. Савченку вдалося внести деякі уточнення у біографію провидця «земної» космічної ери Олександра Гнатовича

Шаргея (Юрія Васильовича Кондратюка), деякі уточнення стосуються навіть маловисківського періоду життєвого шляху вченого. Проживає у Києві.

САДОВИЙ МИКОЛА ІЛЛІЧ – педагог, науковець, народний депутат України. Народився 20 серпня 1947 року в селі Водяному Дніпропетровської області. Після закінчення середньої школи працював у колгоспі. У 1970

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

році закінчив Кіровоградський педінститут, працював учителем математики у Павлівській СШ. У 1979 році зарахований до аспірантури, з 1982 року – викладач Кіровоградського педуніверситету. Доктор педагогічних наук, професор. Автор монографій, навчального посібника, близько ста наукових робіт. Не раз відвідував Маловисківщину.

САМСОНОВ ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ – військовий, полководєць. Народився 2 листопада 1859 року на Єлисаветградщині. Начальник Єлисаветградського кавалерійського училища (1896-1904). Був власником сіл Єгорівки та Андріївки Якимівської волості (1044 десятини), обирався гласним Єлисаветградського повітового земства. Обіймав посади начальника штабу Варшавського військового округу, наказового отамана Донського війська, генерал-губернатора Туркестану. Під час першої Світової війни був командуючим 2-ою російською армією. Про трагічну долю генерала розповідається у ряді книг. 13 серпня 1914 року був похований у Східній Пруссії. У 1915 році перезахоронений у сипальні поблизу церкви Святих Якима та Анни, с. Якимівка Маловисківського району (зруйнована під час громадянської війни).

САС СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ – господарник, народний депутат України. Агроном за професією. Працював головою колгоспу в с. Тишківці Новомиргородського району. Вперше був обраний депутатом Верховної Ради України по 231 Маловисківському округу. Перебував у фракції соціалістів. Нині у фракції «Батьківщина».

СЕМЕНЮТА МИКОЛА МУСІЙОВИЧ – військовий. Народився в Росії. У званні старшого лейтенанта брав участь у звільненні Мар'янівки, Паліївки, Малої Виски у складі танкової групи 8-го мехкорпусу. Пройшов з боями від Дніпра до Берліна. Закінчив військову академію, командував армією, був заступником командуючого Прибалтійським військовим округом. Проживає у Москві.

СИВОЛАП ДМИТРО СПИРИДОНОВИЧ – радянський і громадський діяч, журналіст. Народився у червні 1922 року в с. Полонистому Голованівського району. Навчався в Одеському інституті інженерів морського флоту, був у діючій армії, захисник Севастополя. Після

демобілізації був на журналістській та партійній роботі в районах Кіровоградщини, а з 1955 – в м. Кіровограді. У 1964-1970 рр. – заступник голови облвиконкому з гуманітарних питань, 1970-1973 рр. – секретар обкому партії. У серпні 1973 р. призначений першим заступником голови комітету кінематографії України. Саме він ініціював проведення в області Тижня української літератури (1970), днів науки (1971), кінофестивалю (1972), завдяки чому і в Маловисківському районі побували групи знаних письменників, науковців, кіномитців (див. III розділ книги). З питань розвитку закладів освіти і охорони здоров'я Д.С. Сиволап систематично бував у селах району, опікувався розвитком турбази «Лісова пісня». Очолював редакційну колегію тому «Історія міст і сіл Української РСР».

СИЧЕНКО МИКОЛА ІВАНОВИЧ. Заслужений працівник культури України. Працював учителем, займав керівні посади у комсомольських, партійних та радянських органах у Маловисківському районі. Тривалий час очолював обласне управління культури. Проживає у Кіровограді.

СМОЛЕНЧУК МИКОЛА КУЗЬМОВИЧ – письменник, літературознавець, фольклорист. Народився 3 липня 1927 року у м. Бобринці. Брав участь у Великій Вітчизняній війні, навчався у педінституті, працював у школах, технікумі, Кіровоградському та Луцькому педінститутах. Неодноразово відвідував Малу Виску, школи міста, цікавився навчально-виховним процесом, відвідував уроки учителів Маловисківської СШ №3, зустрічався з літераторами-початківцями цієї школи. Автор кількох романів та низки повістей, а також досліджень фольклору, історії театру. Один з найвизначніших театрознавців України. Помер 14 січня 1993 року. Похований у м. Кіровограді.

СМОЛІН МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ – визначний геолог. Народився 19 грудня 1928 року в с. Верхній Коношського району Архангельської області. З 1945 по 1950 рік навчався у Дніпропетровському гірничому інституті. З 1950 року був геологом, старшим геологом, головним геологом у Сибіру, Казахстані, Україні (1964 р.). З 1964 року і до останніх днів трудився в нашому краї і проживав у селищі, яке з часом названо його ім'ям –

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

Смоліне. За відкриття цінних покладів урану удостоєний звання Героя Соціалістичної Праці. Лауреат Державної премії. Помер у січні 1974 року.

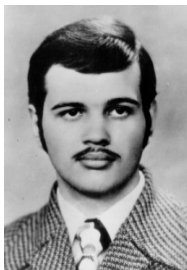

СОЙЧЕНКО ПИЛИП АНДРІЙОВИЧ – науковець, поет. Народився в 1950 році на залізничному роз’їзді Войнівці Новомиргородського району. У 1967 році закінчив Маловисківську СШ №3. Доктор філологічних наук, професор. Автор кількох збірок поезій. Проживає в м. Ростові (Росія).

СОПІЛКА ВАЛЕРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ – архітектор. Народився 2 січня 1940 року в м. Макіївці. Середню школу закінчив у с. Хмельовому, де в той час жили його батьки. Брав участь в освоєнні цілини, навчався в Київському художньому інституті. На всесоюзному конкурсі його дипломна робота одержала першу премію. З 1966 працював у проектних інститутах м. Києва старшим науковим працівником, керівником сектора, завідувачим відділом. З 1998 року – головний спеціаліст управління охорони пам’яток історії і культури м. Києва. Він склав генплани цілої низки міст колишнього Союзу, в тому числі Вінниці, Яремчі, Кишинєва, Тирасполя, Бендер та ін. Учасник багатьох наукових конференцій. Уклав карти розміщення пам’яток архітектури в Україні, в тому числі і Кіровоградщини. Проживає у Києві.

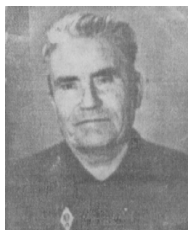

СТОВБА ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ – герой війни. Народився 19 липня 1957 року у м. Дніпродзержинську Дніпропетровської області. Коріння роду Стоббів – с. Лутківка Маловисківського району: дід Андрій Іванович Стобба, батько – Іван Андрійович Стобба. Дитинство провів у діда, в с. Лутківці. Закінчив Київське вище загальновійськове командне училище ім. М.В. Фрунзе. Загинув в Афганістані. Герой Радянського Союзу. Після смерті видано кілька його поетичних збірок.

СТЕЛЬМУХОВ ДМИТРО ЮХИМОВИЧ – педагог, організатор освіти, науковець. Закінчив Кіровоградський педагогічний інститут, працював учителем, завідував Новоукраїнським, Кіровоградським районними відділами освіти. 16 років очолював Кіровоградський обласний відділ

(пізніше – управління) освіти. Активно підтримував творчі пошуки В.О. Сухомлинського, спрямовував зусилля інших керівників шкіл на піднесення загального рівня освіти в області. Про період його керівництва освітою старше покоління освітян відгукується як про «золотий». Д.Ю. Стельмухов захистив дисертацію кандидата педагогічних наук, тривалий час очолював кафедру у Кіровоградському педагогічному інституті. Заслужений вчитель України. Професор. Автор значної кількості наукових праць, у тому числі й з досвіду роботи шкіл Маловисківщини.

СУХОВ МИКОЛА ПАВЛОВИЧ – педагог, краєзнавець. Народився у 1914 році. Багато років працював у школах міста Малої Виски – вчителем у Маловисківській восьмирічці №2, заступником директора Маловисківської СШ №3. З 1951 року – викладач української мови і літератури в Новомиргородському педучилищі, вчитель у школах міста Новомиргорода.

Активний краєзнавець і популяризатор видатних земляків Маловисківщини та Новомиргородщини, керівник літературного об'єднання «Вись». Помер у 2002 році. Похований у Новомиргороді.

ТАБУНЦІ – відома у районі сім'я. *Олена Дементіївна* народилася в Одесі, в сім'ї моряка. Працювала в Улянівському відділку радгоспу Маловисківського цукрокомбінату. 1949 року удостоєна звання Героя Соціалістичної Праці. *Захарій Володимирович*, чоловік О.Д. Табунець, перед Великою Вітчизняною війною працював бригадиром Улянівського відділку радгоспу. У роки війни лейтенант З.В. Табунець обороняв Крим, загинув в Аджимушкайських катакомбах. Посмертно нагороджений. *Володимир Захарович*, син О.Д. і З.В. Табунців, тривалий час працював головою колгоспу в Новомиргородському районі. Нагороджений орденами Леніна, Трудового Червоного прапора. *Борис Захарович*, комбайнер Улянівського відділку радгоспу Маловисківського цукрокомбінату, теж кавалер двох орденів. Крім цих дітей, Олена Дементіївна виростила і виховала сина Миколу та доньку Лідію.

ТЕКЕЛІ ПЕТРО АВРАМОВИЧ – військовий діяч, генерал-аншеф. Народився у 1720 році у м. Араді (нині Румунія), за походженням серб. У червні 1775 року виконав розпорядження Катерини II про ліквідацію Запорозької Січі. Основні володіння мав у с. Хмельовому, у Новомиргороді – добротний дім. З великими почестями похований у Миколаївському соборі, який він побудував. Полотно з епітафією зберігається у фондах Кіровоградського обласного краєзнавчого музею.

ТЕНДЮК ЛЕОНІД МИХАЙЛОВИЧ – письменник, журналіст, мандрівник. Народився 3 березня 1931 року у селі Володимирівці Кіровоградського району. Працював у редакції газети «Молодь України», був матросом Далекосхідного пароплавства. Поет, прозаїк, член Національної Спілки письменників України. Автор кількох десятків книг. Неодноразово відвідував Маловисківщину.

ТЕРТИЧНИЙ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ. Народився 30 вересня 1923 року в селі Новокрасному Оникіївської сільської ради. У 1929 році разом з батьками переїхав до Кіровограда. У школі був відмінником. Брав участь у звільненні Кіровоградщини у складі танкової групи 8-го мехкорпусу, що пройшов через Мар'янівку – Паліївку – Малу Виску. Старшина О.І. Тертичний був командиром башти танка Т-34, який подарував корпусу письменник О.Є. Корнійчук. Цей танк пізніше встановлено на п'єдесталі у м. Олександрії. Напис «За Радянську Україну» збережено. Загинув при звільненні Кривого Рогу. Місце захоронення невідоме.

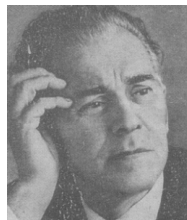
ТИМОШЕНКО ЮЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА – політичний та державний діяч. Народилася 27 листопада 1960 року в Дніпропетровську. Закінчила економічний факультет Дніпропетровського держуніверситету. У 1984-1989 – інженер-економіст Дніпропетровського машинобудівного заводу. 1989-1991 – комерційний директор МЦ «Термінал», у 1991-1995 – комерційний, генеральний директор корпорації «Український бензин». В 1995-97 рр. – президент корпорації «Єдині енергетичні системи України». З 1999 р. – лідер партії “Батьківщина”. У 2000-2001 рр. була заступником голови уряду, у 2005 – прем’єр-міністр України. Неодноразово відвідувала Малу Виску та район.

ТИЧИНА ПAVЛО ГРИГОРОВИЧ – видатний український поет. У 1920 році разом з капелою К.Г. Стеценка відвідав Малу Виску

ЇХНЕ ЖИТТЯ ПОВ'ЯЗАНЕ З МАЛОВИСКІВЩИНОЮ

і залишив про це спогади. У них він згадує цукровий завод, двокласну земську школу (пізніше школа №2, гімназія), висловлює захоплення садами, багатством природи, краю.

ТІЛЬНОВ ВОЛОДИМИР БОРИСОВИЧ – журналіст, літератор. Народився 28 травня 1961 року у селі Мар'ївці Новомиргородського району. Закінчив Одеське морехідне училище. Працював матросом на судах Чорноморського флоту. Служив у Радянській Армії. З 1982 року працює в журналістиці – кореспондент районної газети у Малій Висці, заввідділом, заступник редактора, з 2002 року – редактор газети «Маловисківські вісті». Водночас є власним кореспондентом обласної газети «Народне слово». Член Національної спілки журналістів України, літоб'єднання «Степ». Автор збірки поезій «Вічний спомин». Друкується в обласних виданнях. У його творчому доробку більше сорока пісень, створених разом з місцевими самодіяльними композиторами.

ТКАЧЕНКО ІВАН ГУРОВИЧ – видатний педагог і організатор освіти. Народився 1919 року у селі Цибулевому Знам'янського району. Протягом кількох десятиліть очолював Богданівську СШ №1. Викладав у Кіровоградському педінституті. Кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений учитель України, Герой Соціалістичної Праці, почесний громадянин села Богданівки. Обирався депутатом і членом Президії Верховної Ради України. Підтримував тісні зв'язки з школами Маловисківського району, приймав делегації педагогів Маловисківщини. Написав вступ до книги «Школа над Виссю». У 1976 році відвідав Маловисківську СШ №3. Помер 26 липня 1994 року. Похований у с. Богданівці.

ТОБІЛЕВИЧ СОФІЯ ВІТАЛІВНА – артистка, літератор, фольклорист. Народилася 15 жовтня 1860 року у селі Новоселиці на Вінниччині. У 1880-1883 роках – співачка в хорі М.В. Лисенка. Пізніше – актриса Київського драматичного театру. Дружина І. Карпенка-Карого. У

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

роки громадянсь-кої війни проживала у Малій Висці (вул. Київська). Померла 7 жовтня 1953 року.

ФЕДЧЕНКО ВАСИЛЬ ГАВРИЛОВИЧ – військовий. Народився 1927 року у селі Петроострові Хмельівського району (нині – Новомиргородського). У 1944 році закінчив сім класів Петроострівської середньої школи і був призваний у Радянську Армію. У 1950 році закінчив Одеську військову школу. У подальші роки проходив службу в Німеччині, на території СРСР. Звільнився у запас у 1975 році. Має високі урядові нагороди.

ХЛОПЕНКО АНАТОЛІЙ ПАВЛОВИЧ – педагог, управлінець, краєзнавець. Народився 16 вересня 1939 року в селі Ярушівці Шполянського району Черкаської області у сім'ї службовця. Закінчив Полтавський сільськогосподарський інститут у 1957 році. Тривалий час працював на партійних і господарських посадах у Маловисківському та Новомиргородському районах. Заступник голови Маловисківської міської ради (1979-1980), директор Маловисківської школи-інтернату (1986-2004). З 2004 року очолює Маловисківську районну раду ветеранів України. Займається пошуковою роботою. Брав активну участь у створенні Книги Пам'яті, надавав допомогу при підготовці до друку книг «Школа над Виссю», «Мала Виска», «Сучасники В.О. Сухомлинського», «Маловисківщина у роки Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років».

ХОМЕНКО ІРИНА СЕМЕНІВНА – педагог, організатор освіти. Народилася 23 травня 1937 року на Харківщині. Закінчила історичний факультет Львівського університету. Була на комсомольській, партійній роботі, а у 1973-1992 роках – заступник міністра освіти УРСР. У 1980 році відвідала школи Маловисківського району. Сприяла укомплектуванню Маловисківської СШ №3 інвентарем, обладнанням. За успіхи в роботі цієї школи ініціювала її нагородження Грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1980 р.). Проживає у Києві.

ХРУЦОВ МИКИТА СЕРГІЙОВИЧ – державний діяч. У 1948 році відвідав Маловисківський район. Побував у Малій Висці, у ряді сіл Маловисківщини.

ЦИГАНЕНКО ВАЛЕРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ – військовий. Народився 31 січня 1938 року в м. Кіровограді. У 1941 році разом з родиною переїхав у с. Леніне. Закінчив Ленінський зоотехнічний технікум, працював зоотехніком у колгоспі. Пізніше пов'язав свою долю зі службою в армії. Закінчив Сумське артилерійсько-технічне училище (1963), Військову артилерійську академію (1974). Займав командні посади, був начальником Тбіліського вищого артилерійського командного училища (1988-1992).

ЧУДНОВ ОЛЕКСАНДР ВІКТОРОВИЧ. Народився 12 березня 1959 року в м. Кіровограді. Після закінчення Кіровоградського педінституту працював викладачем. Завідував відділом рідкісної книги та краєзнавства обласної наукової бібліотеки ім. Д.І. Чижевського. Автор-упорядник історико-краєзнавчого додатку «Єлисавет» до обласної газети «Народне слово» (28 випусків, 1992-1993 рр.); спецвипуску «Поріг», присвяченого І. Флоровському, тележурналу «Новий Єлисавет», бібліографічних довідників Д. Чижевського та В. Ястребова. Лауреат премії ім. В. Ястребова. Цікавиться історією Маловисківщини. У серпні 2005 року разом з докторами наук В.Є. Панченком, О.О. Домаранським відвідав Малу Виску, села Леніне (Ерделівку), Якимівку.

ЧУРПІЙ КОСТЯНТИН ЛЕОНІДОВИЧ – лікар-хірург, організатор охорони здоров'я. Народився 18 серпня 1947 року в селі Голендрах на Вінниччині. У 1972 році закінчив Івано-Франківський державний медичний інститут. Працював головним лікарем Перегонівської дільничної лікарні в Голованівському районі. У 1977 переведений на посаду головного лікаря Хмелівської районної лікарні, з 1981 року – головний лікар Маловисківської центральної районної лікарні. Заслужений лікар України, кандидат медичних наук, автор понад 35 праць з хірургії та організації охорони здоров'я.

ШАПОВАЛОВ ВАСИЛЬ ЗАХАРОВИЧ – підпільник. Народився 2 січня 1923 року у с. Мар'ївці Новомиргородського району. Працював

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

слюсарем на заводі «Червона зірка» (м. Кіровоград). У перші дні війни збирав залишену військову зброю і передавав партизанам. Схоплений і страчений фашистами в центрі Малої Виски у 1941 році. Захоронений неподалік шосе Мала Виска-Олександрівка. Ім'я В.З. Шаповалова викарбуване на плитах братських могил у с. Мар'івці, м. Малій Висці.

ШАПОВАЛОВ ТИМОФІЙ СТЕПАНОВИЧ – правоохоронець. Народився 23 червня 1925 року на Дніпропетровщині. Працював токарем на оборонному заводі, навчався у військовому училищі. З 1943 року – учасник боїв Великої Вітчизняної війни. Був двічі поранений і удостоєний кількох високих нагород. Після демобілізації працював у органах внутрішніх справ. З 1965 року – начальник Маловисківського райвідділу. Закінчив Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка, за фахом юрист. Полковник міліції. З 1988 року на пенсії. Проживає у Малій Висці.

ШЕВЧЕНКО СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ – історик, науковець, краєзнавець. Народився 30 вересня 1958 року у селі Водяному Добровеличківського району. Закінчив Київський державний університет та аспірантуру. Кандидат історичних наук. Працював у Світловодському державному міському архіві, пізніше – директором Державного архіву Кіровоградської області. З 1992 року – викладач кафедри народознавства та історії слов'янських народів Кіровоградського державного педуніверситету. Має низку книг та брошур, більше 70 наукових статей. Окрім історико-краєзнавчих розвідок, випустив також «Посібник для пошуковців-збирачів етнографічних матеріалів». Активно працює у спілці краєзнавців. Рецензент книг «Мала Виска» (1995 р.) та «Маловисківський район». Автор нарисів про відомих людей Маловисківщини. Проживає у Кіровограді.

ШЕПТУН ВІТАЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ – художник. Уродженець Рівненщини, учасник Великої Вітчизняної війни. Пройшов шлях від Сталінграда до Берліна. Брав участь у звільненні Маловисківського району. Свої враження від перших місяців війни передав серією

малюнків, 10 з них подарував Маловисківському районному музею. Проживає у м. Хмельницькому.

ШИМАНСЬКИЙ ВСЕВОЛОД ПАВЛОВИЧ – військовий. Начальник зв'язку танкової бригади. Брав участь у звільненні України, Кіровоградщини, зокрема, Малої Виски, сіл Мар'янівки, Паліївки. Працюючи у 70-их роках міністром торгівлі Росії, допомагав у придбанні обладнання для Будинку культури. Автор книги «Позывные наших сердец», де є сторінки про звільнення Маловисківщини.

зв'язку танкової бригади. Брав участь у звільненні України, Кіровоградщини, зокрема, Малої Виски, сіл Мар'янівки, Паліївки. Працюючи у 70-их роках міністром торгівлі Росії, допомагав у придбанні обладнання для Будинку культури. Автор книги «Позывные наших сердец», де є сторінки про звільнення Маловисківщини.

І.П. Щербаков – зліва

ЩЕРБАКОВ ІВАН ПЕТРОВИЧ – художник, педагог. Народився 1922 року в Запорізькій області. Учасник звільнення Маловисківщини у 1944 році. Автор картин «Бій біля воріт Маловисківського цукрового заводу», «Бій за село Мар'янівку». Близько 30 своїх офортів подарував Маловисківському районному музею. З 1946 року – викладач Курського педагогічного інституту. Тричі відвідував Малу Виску, села району. Проживає в м. Курську (Росія).

ЮДІН СТЕПАН ВАСИЛЬОВИЧ – військовий. Полковник. Брав участь у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років. Проїшов з боями від Сталінграда до Праги. Звільняв Харків, Полтаву, Кіровоградщину. Його 780 стрілецький полк у березні 1944 року брав участь у визволенні Маловисківщини. С.В. Юдін упродовж ряду років відвідував Малу Виску.

ЯВОРНИЦЬКИЙ ДМИТРО ІВАНОВИЧ. Народився 1855 року в с. Сонцівці на Харківщині. Закінчив Харківський університет. Викладав історію в Петербурзі, був доцентом Московського університету. Уславився дослідженням історії українського козацтва. З цієї метою відвідував Іран, Палестину, Туреччину. Заснував, створив і тривалий час очолював Катеринославський (Дніпропетровський) музей. У 3-х томах його книги

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

«Історія запорозьких козаків» описана наша Маловисківщина, прилегли до неї землі. Помер у серпні 1940 року.

ЯНОВСЬКИЙ ЮРІЙ ІВАНОВИЧ. Народився 27 серпня 1902 року у с. Масровому (нині – с. Нечаївка) Компаніївського району. Відомий український письменник. У 1923 році, будучи ще студентом, побував у Малій Висці. Він разом з товаришем прибув на заробітки (косили жито у багатіїв). Про це згадується у його біографії (“... рушили до Малої Виски”). Помер Ю.І. Яновський 25 лютого 1954 року.

ЯНЧУКОВ СТАНІСЛАВ МИКОЛАЙОВИЧ – краєзнавець, журналіст. Народився у селі Світлополі Олександрійського району. Вчитель-філолог. Працював у школі, в комсомольських, партійних та громадських органах, на державній службі. Працюючи в облпрофраді (нині – федерація профспілок області), опікувався розвитком турбази «Лісова пісня» (біля с. Оникієвого), багаторазово бував у Малій Висці та селах району. Брав участь у підготовці до видання тому «Історія міст і сіл УРСР. Кіровоградська область», зокрема, редагував довідки про села Маловисківщини; був членом редколегії «Книги пам'яті». З 1998 року – головний редактор «Центрально-Українського видавництва». У книзів «З іменем Володимира Ястребова» вміщено нариси про людей Маловисківщини. Він редактор книги Г.М. Перебийноса, К.Л. Чурпія «Історія Маловисківської лікарні». Проживає у Кіровограді.

ЯШАН ВІРА СТЕПАНІВНА – літератор, педагог. Народилася 20 листопада 1954 року в м. Чернівцях. Після закінчення у 1979 році Чернівецького університету, працювала старшою піонервожатою, учителем російської мови і літератури Маловисківської СШ №3. З 1976 року публікується у районних та обласних газетах. Випустила кілька збірок художніх творів.

ГОСТІ МАЛОВИСКІВЩИНИ

На початку семидесятих років минулого століття у Маловисківському районі пройшли помітні (як сказали б нині – резонансні) культурно-просвітницькі акції: у 1970 – тиждень української літератури, 1971 – дні науки, 1972 – фестиваль фільмів українських кіностудій.

Літератори, учені та кіномитці, крім райцентру, побували у Великій Висці і Мар'янівці, Злинці і Хмельовому, Смоліному і Оникієвому, Олександрівці і Плетеному Ташлику і т.ін. Вони зустрілися з селянами тодішніх колгоспів і радгоспів, робітниками заводів, учнівською молоддю. Незабутніми залишаться в пам'яті маловисківців спільні перегляди й обговорення кінофільмів “Розвідники”, “Ніна”, “Лісова пісня”.

Запам'яталися нашим краянам й приїзди в район (так би мовити – в індивідуальному порядку) видатних митців, письменників, науковців. Навідували наш край і кілька груп іноземців. Деякі моменти з цих пам'ятних подій залишилися на любительських знімках, які й пропонуються в цьому розділі.

Серед гостей-письменників Сергій Пильненький, Сергій Плачинда, Юрій Мокрієв.

Зустріч з кіномитцями України. Крайній ліворуч Леонід Биков.

1971 р. Вчені Академії наук України – гості міста. Квіти вручають доктору біологічних наук А.П. Кібаленку.

1975 р. Зустріч з учасниками звільнення Маловисківщини.

У Маловісківську СШ №3 прибув дорогий гість, колишній вихованець, Герой Радянського Союзу, полковник Іван Мусійович Сухомлін.

Гості з Болгарії.

1981 р. Гості з Куби.

1984 р. Мала Виска. Гості – юнаки з Афганістану.

1985 р. Свої враження про місто залишають гості з Анголи та Мозамбіку.

1981 р. Мала Виска. Прибув космонавт Леонід Попов.

*Зустріч з народним артистом Дмитром Гнатюком. Хліб-сіль
дорогому гостю. Праворуч Анатолій Литвинов.*

1983 р. Дмитро Гнатюк серед хліборобів Маловисківщини.

*1983 р. Мала Виска.
Виступає Анатолій
Литвинов.*

Співає Володимир Верменич.

ВІДОМІ ЛЮДИ МАЛОВИСКІВЩИНИ

Генерал А.І. Белогорський.

1992 р. Прославлений ансамбль «Ятрань» у Малій Висці.

*1985 р. Павло Оссовський з
учнями.*

*2005 р. Вересень. Мала Виска. Місто відвідав народний
художник СРСР, академік Павло Оссовський. Його
супроводжували Віктор Петраков, працівники обласної картинної
галереї, зустрічали керівники міста, автор книги.*

2005 р. Серпень. З метою вивчення пам'яток історії Маловісківщини прибули доктор наук В.Є. Панченко (перший праворуч), О.О. Домаранський (другий), відомий краєзнавець О.В. Чуднов (четвертий). Вони зустрілись з Г.М. Перейбиносом (третій), П.Л. Бровченком (перший ліворуч). Фото Т. Перейбініс.

Історико-краєзнавче видання

Григорій Миколайович Перебийніс

**ВІДОМІ ЛЮДИ
МАЛОВИСКІВЩИНИ**

Редактор: Борисенкова Т.В.

Верстка: А.Тараненко

Підписано до друку 25.12.2006 р. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк ризографічний. Гарнітура Times.
Ум.друк.арк. 2,5. Тираж 250. Зам. 485.

Комунальне підприємство “Центрально-Українське видавництво”
Україна, 25006, м.Кіровоград, вул. Тимірязєва, 69.
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
від 27.12.2004 р., серія ДК № 2051.

Надруковано в КП “Центрально-Українське видавництво”
Україна, 25006, м.Кіровоград, вул. Тимірязєва, 69.
Тел.: (0522) 24-25-96, 24-48-51.